รายงานการวิจัย

เรื่อง
การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1

โดย

อาจารย์จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา
อาจารย์นฤภัทร ตั้งมั่นคงวรกูล
อาจารย์ศิริมา สุขเกษม
อาจารย์กล้าหาญ ณ น่าน
อาจารย์กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว

งานวิจัยนี้ได้รับเงินอุดหนุนจากงบประมาณเงินรายได้ ปีงบประมาณ 2554
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความความร่วมมือของคณาจารย์ผู้สอนรายวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151) ปีการศึกษาที่ 2553 ที่กรุณาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์สำหรับการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งให้ช่วยความรู้ความเข้าใจแก่นิสิต ซึ่งผู้วิจัยขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสรร วงษ์อยู่น้อย ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิจัย รองศาสตราจารย์ สมใจ ศิริโภค ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ได้สละเวลามาเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัย ผู้บริหารและบุคลากรสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ และสถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัยทุกท่าน สุดท้ายขอขอบคุณมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่จัดสรรงบประมาณรายได้ประจำปี 2554 เพื่ออุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 โดยทำการเก็บข้อมูลจากนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่เรียนวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151) ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3,649 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ผลการศึกษาพบว่า

1. นิสิตชั้นปีที่ 1 มีอัตลักษณ์นิสิต มศว โดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีอัตลักษณ์ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์สูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ อ่อนน้อมถ่อมตน รู้กาลเทศะ งามด้วยบุคลิก หนักเอาเบาสู้ คิดเป็นทำเป็น เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร และใฝ่รู้ตลอดชีวิต ตามลำดับ

2. ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่าลักษณะพึงประสงค์ของนิสิตชั้นปีที่ 1 เป็นไปตามอัตลักษณ์นิสิตที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกำหนด และจากการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบยังพบว่า อัตลักษณ์ด้านมีทักษะสื่อสาร มีค่าน้ำหนักสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ คิดเป็นทำเป็น ใฝ่รู้ตลอดชีวิต งามด้วยบุคลิก อ่อนน้อมถ่อมตน รู้กาลเทศะ และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒชั้นปีที่ 1 ระหว่างนิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่างกันพบว่า

3.1 นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และจากการพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า นิสิตหญิงมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่านิสิตชาย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 5 ด้าน ได้แก่ รู้กาละเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ และใฝ่รู้ตลอดชีวิต ซึ่งในจำนวนอัตลักษณ์ทั้ง 5 ด้านนี้ยังพบว่า นิสิตหญิงมีค่าเฉลี่ยระดับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่าชาย จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ รู้กาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ในขณะที่นิสิตชายมีค่าเฉลี่ยระดับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่านิสิตหญิงจำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้พบว่านิสิตชายและ

หญิงมีระดับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไม่แตกต่างกัน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ และมีทักษะการสื่อสาร

3.2 นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาแตกต่างกันมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าเฉลี่ยอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิทยาศาสตร์สุขภาพ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกด้าน และแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน และงามด้วยบุคลิก ส่วนกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต รู้กาละเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์

คำสำคัญ : อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

The purpose of this research was to study the student identities of Srinakharinwirot University which were composed of 9 aspects, namely lifelong learning, good thought and action, diligence, good manners, public-mindedness, communication skills, humility, good personality, and Arts and Sciences appreciation. The tools to collect data were the Srinakharinwirot University student identities self-assessment questionnaires, Likert-type five-point rating scales consisting of 50 items with alpha reliability co-efficient of 0.94. The population was the first-year undergraduate students in the subject class of General Education for Human Development (SWU 151) in the academic year 2010 at the total of 3,649 students. The statistical tools used for the data analysis were frequency percentage, arithmetic means, standard deviation, confirmatory factor analysis, t-test, one-way analysis variance, Scheffe's test.

The results of this study were as follows:

1. The freshmen at Srinakharinwirot University had high levels of identities in overall aspects. Considering each aspect individually, it was discovered that they had the highest levels of Arts and Sciences appreciation followed by humility, good manners, good personality,

diligence, good thought and action, public-mindedness, good communication skills and lifelong learning respectively.

2. The results of the congruency assessment between assumption model and empirical data found that the desirable characteristics of the freshmen were consistent to the ones set by Srinakharinwirot University. Moreover, the factor analytical method also found that good communication skills was ranked the highest followed by diligence, public-mindedness, good thought and action, lifelong learning, good personality, humility, good manners, and Arts and Sciences appreciation respectively.

3. The comparative study between the freshmen who had different demographic found:

3.1 The overall aspects of the female and male freshmen identities were statistically different at the significant level of .01. It also discovered that the female students had a higher mean than the male ones. When considering each aspect, the study indicated that there were 5 aspects between female and male freshmen that showed statistically different, namely good manners, humility, good personality, Arts and Sciences appreciation, and lifelong learning. The female freshmen had higher means in 4 aspects, namely good manners, humility, good personality and Arts and Science appreciation, while the male freshmen had higher mean in lifelong learning. Female and male freshmen had no significant difference in 4 aspects: good thought and action, diligence, public-mindedness, and good communication skills.

3.2 The freshmen from different types of peer group had statistically significant differences in overall aspect and every single aspect. The Health Sciences students had the highest mean of identity assessment followed by the Social Sciences and Humanities students, and the Sciences and Technology students respectively. The Health Sciences students and the Sciences and Technology students had statistically significant differences in all aspects, while the Health Sciences students and the Social Sciences and Humanities students had statistically significant differences in 6 aspects: good thought and action, diligence, public-mindedness, good communication skills, humility, and good personality. The Sciences and Technology students and the Social Sciences and Humanities students had statistically significant differences in 7 aspects, namely lifelong learning, good manners, public-mindedness, good communication skills, humility, good personality, and Arts and Science appreciation.

Key word: The student identities of Srinakharinwirot University

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 3,649 คน โดยใช้ข้อมูลจากการทำแบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้สร้างขึ้นมีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ซึ่งมีผลการวิจัยและข้อเสนอแนะดังนี้

ผลการวิจัย

1. อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของนิสิตชั้นปีที่ 1

นิสิตชั้นปีที่ 1 มีอัตลักษณ์นิสิต มศว โดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีอัตลักษณ์ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ในระดับสูงที่สุด และรองลงมา ได้แก่ อ่อนน้อมถ่อมตน รู้กาลเทศะ งามด้วยบุคลิก หนักเอาเบาสู้ คิดเป็นทำเป็น เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร และใฝ่รู้ตลอดชีวิต ตามลำดับ

2. การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานของแนวคิดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า แนวคิดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสอดคล้องกัน โดยอัตลักษณ์ด้านมีทักษะสื่อสารมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ คิดเป็นทำเป็น ใฝ่รู้ตลอดชีวิต งามด้วยบุคลิก อ่อนน้อมถ่อมตน รู้กาลเทศะ และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างนิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน

เพศ พิจารณาโดยภาพรวม พบว่า นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า นิสิตหญิงมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่านิสิตชาย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านรู้กาละเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ และใฝ่รู้ตลอดชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนิสิตหญิงมีระดับอัตลักษณ์ของนิสิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่าชาย ได้แก่ รู้กาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ โดยนิสิตหญิงและชายมีระดับอัตลักษณ์สูงกว่านิสิตชาย ได้แก่ หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ในขณะที่นิสิตชายมีระดับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่านิสิตหญิง ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ พบว่านิสิตชายและหญิงมีระดับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านคิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ และมีทักษะการสื่อสาร

กลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าเฉลี่ยอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิทยาศาสตร์สุขภาพ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกด้าน และแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน และงามด้วยบุคลิก ส่วนกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต รู้กาละเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์

ข้อเสนอแนะ

1. นิสิตควรได้รับการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านทักษะสื่อสาร เนื่องจากเป็นอัตลักษณ์ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ในขณะที่นิสิตมีระดับอัตลักษณ์ด้านมีทักษะสื่อสารจัดอยู่ในลำดับรองสุดท้าย และมีอัตลักษณ์ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์อยู่ในลำดับที่ 1 ดังนั้นถ้านิสิตได้รับการพัฒนาทักษะสื่อสารให้สามารถนำศาสตร์และศิลป์ที่มีไปถ่ายทอด เผยแพร่ ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและตนเอง จะเป็นผลดีต่อนิสิตและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างมาก ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านการมีทักษะสื่อสารมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายความสำคัญของการมีทกษะสื่อสารที่ดี เมื่อสร้างเจตคติได้แล้ว ควรให้โอกาสนิสิตได้เรียนรู้จากกระทำ โดยมอบหมายกิจกรรมเพื่อฝึกฝน และเสริมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้นิสิตได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง พร้อมทั้งมีการให้ข้อมูลป้อนกลับ ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและการทำงานร่วมกันระหว่างนิสิตกับอาจารย์และเพื่อน ในส่วนของนิสิตถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด

จะต้องให้ความร่วมมือ โดยเริ่มต้นด้วยการยอมรับและเห็นประโยชน์จากการพัฒนาตนเองในด้านการมีทักษะสื่อสาร และควรมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน ตั้งใจและลงปฏิบัติกิจกรรมต่างๆเพื่อเป็นการฝึกฝนตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ พร้อมทั้งแสวงหาเทคนิคใหม่ๆเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง

2. ควรนำข้อมูลจากผลการวิจัยไปประกอบการปรับปรุงเนื้อหาสาระ และกิจกรรมในรายวิชาต่างๆ ทั้งในหมวดศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยเน้นการพัฒนาทักษะสื่อสารที่ประกอบด้วย ทักษะการสร้างสัมพันธภาพ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแต่ละด้าน และควรมีการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Study) เพื่อศึกษาพัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตแต่ละด้าน โดยเฉพาะด้านการมีทักษะสื่อสารซึ่งมีความสำคัญมากที่สุด

สารบัญ

บทที่ **หน้า**

1 บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย..... 3
ความสำคัญของการวิจัย..... 3
ขอบเขตการศึกษา..... 4
นิยามศัพท์เฉพาะ..... 4

2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..... 7
การจัดการเรียนการสอน หมวดวิชาศึกษาทั่วไป..... 18
วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151)..... 23
การสร้างเสริมลักษณะพึงประสงค์ของนิสิต..... 28
การวัดลักษณะผู้เรียน..... 37

3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย..... 41

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 50
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินตนเอง และค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร.... 50
ตอนที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ 54
ตอนที่ 3 การศึกษาลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างนิสิต
ที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน…….. 56
การเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกเป็นรายด้าน..... 60

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ **หน้า**

5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปการดำเนินการวิจัย..... 65
วิธีดำเนินการวิจัย..... 65
สรุปผลการวิจัย..... 66
การอภิปรายผล..... 67
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้..... 71
ข้อเสนอแนะในการวิจัย..... 72

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม..... 73
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... 76

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 79
ภาคผนวก ข แบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..... 81

ผู้วิจัย..... 86

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สรุปกลยุทธ์การสอนตามอัตลักษณ์แต่ละด้าน	27
2	สรุปแนวคิดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนานิสิตนักศึกษา	36
3	สรุปแนวคิดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	41
4	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	50
5	ค่าต่ำสุด – ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของตัวแปร	52
6	ค่าเฉลี่ยของอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกตามเพศ	53
7	ค่าเฉลี่ยของอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา	54
8	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกเป็นรายด้าน	56
9	แสดงการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในภาพรวมระหว่างหญิงและชาย	57
10	แสดงการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน	58
11	การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยภาพรวม จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่	59
12	การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิต จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่	60
13	การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านคิดเป็นทำเป็น จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่	60
14	การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านหนักเอาเบาสู้ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่	61
15	การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านรู้กาลเทศะ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่	61
16	การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่	62
17	การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านมีทักษะการสื่อสาร จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่	63
18	การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านอ่อนน้อมถ่อมตน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่	63

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
19	การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านงามด้วยบุคลิกจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่……..	64
20	การทดสอบความแตกต่างอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่.....	64

บัญชีภาพประกอบ

ตาราง		หน้า
1	ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.....	44
2	ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบอัตลักษณ์ นิสิต มศว.....	55

บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาศึกษาทั่วไป เริ่มมีมาตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน ซึ่งรู้จักในชื่อวิชา ศิลปศาสตร์ (Liberal Education) เป็นวิชาที่จัดขึ้นเพื่อการพัฒนาจิตใจและสติปัญญาที่เรียกกันว่า ภูมิปัญญา เป็นการศึกษาสำหรับชนชั้นสูงเพื่อนำไปสู่การเป็นปัญญาชนที่สมบูรณ์ ส่วนคำว่าการศึกษาทั่วไป (General Education) เกิดขึ้นภายหลังซึ่งเป็นคำที่นิยมใช้ในสหรัฐอเมริกา หมายถึง การศึกษาที่จำเป็นสำหรับทุกคน เป็นการศึกษาพื้นฐานสำหรับการเป็นพลเมืองที่ดี Alfred North Whitehead (วิจิตร ศรีสอ้าน, มปป. อ้างอิงจาก Alfred North Whitehead, 1963. The Aims of Education, A Mentor Book: 56) นักปราชญ์ชาวอังกฤษได้พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างศิลปศาสตร์กับวิชาชีพว่า " There can be no adequate technical which is not liberal, and no liberal education which is not technical" หมายความว่า หลักสูตรวิชาชีพที่ดีจะขาดวิชาศึกษาทั่วไปไม่ได้ เช่นเดียวกันหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่ดีจะขาดวิชาชีพไม่ได้ การจัดการศึกษาตามนัยแห่งข้อความนี้มุ่งที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทั้ง "ผู้มีความรู้ดีและปฏิบัติงานได้ดีด้วย" ซึ่งเมื่อพิจารณาในแง่หลักสูตร วิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ดี มีความรู้กว้างขวางสมเป็นปัญญาชน คือวิชาศึกษาทั่วไป ส่วนวิชาที่ช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติงานได้ดีคือวิชาชีพ

ในศตวรรษที่ 18-20 จุดมุ่งหมายของวิชาศิลปศาสตร์ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ของสังคม โดยการศึกษาเริ่มเป็นการศึกษาเพื่อมวลชนมากขึ้น (Mass Education) วิชาศิลปศาสตร์ที่เคยสงวนไว้สำหรับปัญญาชนส่วนน้อยได้เปลี่ยนมาเป็นวิชาสำหรับคนหลายระดับและจำนวนมากขึ้น ความมุ่งหมายของวิชาจึงได้รับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เป็นวิชาที่เหมาะกับทุกคนในสังคม ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ 3 ประการ (วิจิตร ศรีสอ้าน, มปป: 2-4) ดังนี้

1. เพื่อให้ความรู้อันจำเป็นสำหรับทุกคน คือให้การศึกษาทั่วไป (General Education) อันเป็นความรู้พื้นฐานสำคัญที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองดี

2. เพื่อเพิ่มพูนความเจริญงอกงามทางปัญญา คือช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิต และช่วยจรรโลงสังคมให้เจริญรุ่งเรือง

3. เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกและอุปนิสัย คือช่วยให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์ขึ้น มีบุคลิกภาพ ทัศนคติและอุดมคติ เหมาะสมกับการเป็นผู้ได้รับการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้จัดหลักสูตรในระดับปริญญาตรี กำหนดให้นิสิตเรียนวิชาศึกษาทั่วไปควบคู่กับวิชาชีพ ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 3 รวมจำนวนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ซึ่งการจัด

หลักสูตรในลักษณะนี้เป็นผลดีต่อนิสิตที่จะมีโอกาสเรียนวิชาชีพตั้งแต่เริ่มต้น เป็นการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน และมีโอกาสในการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับสาขาวิชาชีพที่เลือกตั้งแต่แรก ๆ ในขณะเดียวกันยังช่วยให้นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาศึกษาทั่วไป เพราะจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของวิชาชีพ วิชาทั้งสองฝ่ายมีส่วนเสริมประสบการณ์ในการเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้นิสิตเข้าใจวิชาทั้งสองด้านดียิ่งขึ้น

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มีหน้าที่รับผิดชอบในการประสานงานและจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปให้แก่นิสิตระดับปริญญาตรี โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อมุ่งพัฒนานิสิตให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติในตนเอง ผู้อื่นและสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อความหมายได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้วิชาศึกษาทั่วไปยังมุ่งสร้างนิสิตให้เป็นผู้ที่เพียบพร้อมด้วยอัตลักษณ์นิสิตของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งประกอบด้วย อัตลักษณ์ 9 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ซึ่งการกำหนดอัตลักษณ์ของผู้เรียนถือเป็นการประมวลภาพรวมโดยสรุปที่จะปรากฏเป็นลักษณะนิสัยที่แสดงออกทางพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ได้เพิ่มมิติตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ขึ้นเพื่อช่วยเสริมให้สถานศึกษาได้ทบทวนและตรวจสอบเป้าหมายการดำเนินงานว่า ผลผลิตด้านผู้เรียนมีคุณลักษณะเป็นไปตามปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์การจัดตั้งมหาวิทยาลัย (ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์.2554: 23)

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปต้องครอบคลุมผลการเรียนรู้ในการพัฒนานิสิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2522 ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต และการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552: 9-10) สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้จึงให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยรูปแบบวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนานิสิตให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ และหวังผลให้นิสิตได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างยั่งยืนผ่านกระบวนการสร้างเสริมทั้งด้านจิตพิสัย พุทธิพิสัย และทักษะพิสัยอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นช่วงระยะเวลาของการปรับตัวของนิสิต การดูแลให้นิสิตเกิดทัศนคติที่ถูกต้องจะส่งผลให้นิสิตสามารถเรียนรู้และดำเนินชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาต่อไปจนประสบความสำเร็จ ในการนี้สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้กำหนดให้นิสิตชั้นปีที่ 1 ทุกคนต้องเรียนวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151) เป็นวิชาพื้นฐาน ซึ่งการเรียนการ

สอนรายวิชานี้ให้ความสำคัญในการพัฒนานิสิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ควบคู่ไปกับการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปมีความคาดหวังว่าจะสามารถปลูกฝังให้นิสิตมีลักษณะอันพึงประสงค์ดังกล่าว โดยเน้นการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผู้เรียน สิ่งที่ผู้เรียนจะได้รับ ความเหมาะสมกับสภาพสังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน มุ่งจัดโครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ที่เน้นทักษะชีวิต ทักษะทางสังคม และศักยภาพในเชิงบูรณาการ ซึ่งการประเมินผลในระดับชั้นเรียน และการทวนสอบผลสัมฤทธิ์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนรู้ ถือเป็นบทบาทที่สำคัญอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ (Outputs) นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 ยังเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษา เนื่องจากเป็นช่วงชั้นที่อยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านของนิสิตใหม่ (Freshmen) ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จะเน้นการปรับตัวของนิสิตให้สามารถดำรงการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยไปสู่ชั้นปีที่สูงขึ้นจนสำเร็จการศึกษา (Ailen. 2006:11-12)

จากเหตุผลดังกล่าวคณาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป จึงสนใจที่จะศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒชั้นปีที่ 1 ผ่านรายวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151)

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตชั้นปีที่ 1

ความสำคัญของการวิจัย

1. สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ และผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป

2. ผู้บริหารและคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์นิสิต มศว ร่วมกับวิชาศึกษาทั่วไป

ขอบเขตการศึกษา

-ตัวแปรที่ศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรที่ศึกษา คือ อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์

- ประชากร

ประชากรเป็นนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2553 ที่ลงทะเบียนเรียน วิชามศว 151 วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ จำนวน 4,638 คน

- กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2553 ที่ลงทะเบียนเรียน วิชามศว 151 วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ จำนวน 4,113 คน ซึ่งเข้าชั้นเรียนในวันสุดท้ายของการเรียนการสอน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายถึง ลักษณะพึงประสงค์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้กำหนดขึ้นเพื่อต้องการให้เป็นคุณลักษณะประจำตัวของนิสิต ประกอบด้วยคุณลักษณะ จำนวน 9 ด้านได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ทำการวัดโดยให้นิสิตเป็นผู้ประเมินตนเอง

2. ใฝ่รู้ตลอดชีวิต หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่แสดงถึงความชอบ ความสนใจ ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

3. คิดเป็นทำเป็น หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่แสดงออกถึงการตระหนักรู้และสามารถนำมาวิเคราะห์ แยกแยะ บูรณาการ จัดระบบ สรุป เปรียบเทียบ และสร้างสรรค์สิ่งต่างๆให้เกิดประโยชน์ แก่ตนเองและส่วนรวม

4. หนักเอาเบาสู้ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่แสดงออกถึงความมีมานะอดทน อุตสาหะพากเพียรพยายาม มุ่งมั่นในการทำกิจกรรมอย่างจริงจังโดยไม่เลือกงานหรือกิจกรรม รวมทั้งมีความหนักแน่นต่อคำติชมและมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจนกว่าจะบรรลุผลสำเร็จ

5. รู้กาลเทศะ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่แสดงออกถึงการประพฤติตนและการใช้คำพูดที่เหมาะสมบุคคล เวลา และสถานที่ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

6. เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่แสดงออกถึงการรักษา การใช้ การพัฒนาและการเคารพสิทธิ ในสมบัติสาธารณะต่างๆ และการมีส่วนร่วมช่วยเหลือในกิจการสาธารณประโยชน์โดยมิได้คาดหวังว่าจะได้รับผลตอบแทนเป็นการส่วนตัว

7. มีทักษะสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่ประกอบด้วย การพูด การฟัง การอ่านและการเขียน ดังนี้

การพูด หมายถึง การใช้วาจาสะท้อนให้ผู้ฟังทราบสิ่งที่รู้ สิ่งที่คิด หรือรู้สึก เพื่อสื่อสารไปยังผู้ฟังได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล โอกาส และสถานที่ได้อย่างน่าประทับใจ

การฟัง หมายถึง การรับสารจากคำพูด คำกล่าว คำบรรยาย คำอธิบายจากวาจาของผู้อื่นด้วยความตั้งใจตั้งแต่ต้นจนจบ โดยการพินิจวิเคราะห์ และจับประเด็นย่อยและประเด็นสำคัญได้อย่างครบถ้วน ตลอดจนสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรคือข้อเท็จจริง สาระหรือประเด็นของเรื่องราวที่ผู้พูดกล่าวถึง

การอ่าน หมายถึง การรับทราบเรื่องราวที่เป็นลายลักษณ์อักษรโดยสามารถสรุปความที่เป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อย การแยกแยะประเด็นต่างๆ และสืบค้นข้อมูล ความหมาย เพิ่มเติมจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นได้

การเขียน หมายถึง การสื่อความคิด ความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจโดยอาศัยการบรรยาย อธิบายเป็นข้อความผ่านการเขียน การจดบันทึกสาระที่เป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อยจากการฟัง พูด และอ่านจากแหล่งต่างๆ ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์

8. อ่อนน้อมถ่อมตน หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่แสดงออกถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นด้วยความนอบน้อม อ่อนโยน ไม่แสดงอาการข่มขู่ โอ้อวด เย่อหยิ่ง ในลักษณะตนเองมีความรู้ความสามารถเหนือกว่าบุคคลอื่น

9. งามด้วยบุคลิก หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่แสดงออกถึง การแต่งกาย ทรงผม สีหน้า ท่าทาง การพูด และกิริยามารยาทในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตลอดจนการแสดงออกและวางตนได้อย่างพอเหมาะ พอควรกับกาละ โอกาส และสถานที่ เป็นที่ยอมรับและสร้างความประทับใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง

10. พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ หมายถึง พฤติกรรมของนิสิตชั้นปีที่ 1 ที่แสดงออกถึงการรอบรู้และ รู้ลึกในศาสตร์แขนงต่าง ๆ และวิชาชีพที่เรียน สามารถบูรณาการความรู้ต่าง ๆและคิดค้นนำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม เป็นผลดีต่อตนเองและสังคม

11. วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ หมายถึง วิชามศว 151 ที่สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้จัดสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกคน ในปีการศึกษา 2553

12. ลักษณะทางชีวสังคม หมายถึง ภูมิหลัง ลักษณะส่วนบุคคล ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปีการศึกษา 2553 แบ่งเป็น เพศ และกลุ่มสาขาวิชา

13. เพศ หมายถึง นิสิตหญิง ชาย ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในปีการศึกษา 2553

14. กลุ่มสาขาวิชา หมายถึง หมวดหมู่ของคณะวิชาที่จัดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ตามแขนงของศาสตร์ในการเรียนรู้ จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ วิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. อัตลักษณ์นิสิต มศว
   - แนวคิดอัตลักษณ์
   - อัตลักษณ์นิสิต มศว
2. การจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป
3. วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151)
4. การสร้างเสริมลักษณะพึงประสงค์ของนิสิต
5. การวัดลักษณะผู้เรียน

อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อัตลักษณ์ (Identity) เป็นคำที่ถูกกล่าวถึงกันอย่างแพร่หลายทั้งในระดับบุคคล และองค์กรตั้งแต่ระดับท้องถิ่น ประเทศ และสากล ปัจจุบันอัตลักษณ์ได้รับความสนใจจากสังคมในฐานะที่เป็นเครื่องมือทางความคิดสำหรับการสร้างความเข้าใจร่วมกันและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างคนในสังคมหนึ่งโดยผ่านการแสดงออกทั้งในระดับบุคคล สังคม วัฒนธรรม ตลอดจนยังเป็นสัญลักษณ์ในการบ่งบอกให้บุคคลหรือสังคมภายนอกได้รับรู้ภาพลักษณ์ ความเป็นตัวตน และวิถีชีวิตไม่ว่าจะเป็นมิติของชาติพันธ์ ชนชั้น ศาสนา สถานภาพทางครอบครัวที่บุคคล หรือองค์กรนั้นดำรงอยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ความหมายอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ (Identity) ประกอบด้วย คำว่า “อัต” หมายถึง ตน หรือตัวเอง กับ “ลักษณ์” หมายถึง สมบัติเฉพาะตัว รวมความแล้วจึงหมายถึง ผลรวมของลักษณะเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งทำให้สิ่งนั้นเป็นที่รู้จักหรือ จำได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2553)

อัตลักษณ์ของบุคคล (Personal Identity) ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่าน ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันว่าหมายถึง ภาพหรือความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองหรือบุคคลอื่นว่า “ฉันคือใคร” โดยเป็นภาพสะท้อนจากการรับรู้ของบุคคลที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย และมีการพิจารณายอมรับทั้งจากตนเองและหรือบุคคลอื่นว่าเป็นบุคลิกภาพเฉพาะตัวของบุคคลนั้น โดยใช้เกณฑ์การตัดสินจากความเหมือนหรือความแตกต่าง ซึ่งคำตอบ

จากการนิยามของผู้อื่นอาจมีได้มากกว่าหนึ่งรูปแบบ เนื่องจากการสร้างอัตลักษณ์ในบุคคลหนึ่งมักประกอบขึ้นอย่างเป็นกระบวนการ และเต็มไปด้วยความหลากหลายภายใต้บริบทที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ดีการให้คำนิยามอัตลักษณ์ดังกล่าวเป็นการนิยามในมิติของปัจเจกที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลผ่านอารมณ์ความชอบ ความรู้สึกนึกคิด แต่ในอีกมิติหนึ่งที่กว้างกว่าการรับรู้ของปัจเจกเป็นการนิยามอัตลักษณ์ในมิติของพื้นที่ทางสังคม ซึ่งเป็นการที่สังคมเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่และระบบคุณค่าของบุคคลที่ติดตัวมาโดยใช้สถานภาพทางสังคมเป็นเกณฑ์ในการแสดงออกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานภาพต่างๆ เช่น ความเป็นพ่อแม่ ความเป็นศิษย์อาจารย์ (เรืองฟ้า บุราคร, 2550 นัทธนัย ประสานนาม, 2550) สรุปได้ว่า อัตลักษณ์ของบุคคล คือลักษณะเฉพาะที่บุคคลนิยามตัวเอง และหรือ ที่บุคคลอื่นสาธารณชนนิยามภาพลักษณ์ของบุคคลนั้น โดยพิจารณาจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จนเป็นที่ยอมรับว่าเป็นบุคลิกภาพเฉพาะของบุคคลนั้น รวมทั้งอาจได้รับจากการที่สังคมเป็นผู้กำหนดบทบาทหน้าที่ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะให้แก่บุคคลจากสถานภาพทางสังคมของบุคคลนั้น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) (2553: 45) ได้กำหนดให้ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์เป็นมิติหนึ่งในสามมิติของเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม อธิบายว่าตัวบ่งชี้อัตลักษณ์หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ประเมินผลผลิตตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา รวมถึงความสำเร็จตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสถานศึกษาโดยได้รับการอนุมัติจากสภาสถาบันและต้นสังกัด และให้แนวทางในการกำหนดตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ของสถานศึกษาไว้ว่า สถานศึกษาควรใช้คำที่สามารถระบุลักษณะเฉพาะ สามารถเก็บข้อมูลได้และวัดผลได้จริง ซึ่งอัตลักษณ์ที่กำหนดไม่ต้องนำทุกประเด็นที่มีในปรัชญา ปณิธานมารวมไว้ทั้งหมด แต่เป็นการประมวลภาพรวมโดยสรุปที่จะปรากฏเป็นลักษณะนิสัยที่แสดงออกทางพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งเป็นการค้นหาตัวตนที่โดดเด่นที่สุดที่สถานศึกษาได้ถ่ายทอด ปลูกฝัง และบ่มเพาะจนสะท้อนออกมาในตัวผู้เรียนได้ชัดเจนที่สุดจนเป็นที่ปรากฏและยอมรับของผู้ที่พบเห็น ชุมชน ผู้ใช้บริการ หรือหน่วยงานที่ผู้เรียนไปทำงาน (ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์.2554: 23)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ประกาศอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อ พ.ศ. 2546 พร้อมกับยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพนิสิต โดยให้ถือว่าการพัฒนาและเสริมสร้างปัญญา (Wisdom) ของนิสิตและบุคลากรเป็นหนึ่งในเก้ายุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยฯ ที่มีเป้าประสงค์ในการผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและมีอัตลักษณ์ตามที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกำหนด (มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ.2553:129) ภายใต้แนวคิดและความเชื่อมั่นว่านิสิต คือ อนาคตของประเทศ และเป็นเจ้าของสังคม ถ้าสังคม มหาวิทยาลัย ครอบครัว สร้างนิสิตที่ไร้คุณภาพ โลกและสังคมในอนาคตย่อมไร้คุณภาพ ในทางกลับกันถ้านิสิตมีความดีงาม โลกและสังคมย่อมดีงามด้วยคุณภาพและความดีงามของบุคคล นักเรียน และนิสิต จึงได้กำหนดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนรินทรวิโรฒ 9 ประการ ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2554: 3)

1. ใฝ่รู้ตลอดชีวิต : การเรียนรู้ทุกลมหายใจเข้าออกย่อมช่วยให้นิสิตฉลาด รอบรู้ เป็นคนดี และปรับตัวได้
2. คิดเป็นทำเป็น : ช่วยให้นิสิตคิด พูด และทำ เป็นสิ่งเดียวกัน ไม่ใช่พูดอย่างเดียว
3. หนักเอาเบาสู้ : ชีวิตต้องทำงานหนัก รับผิดชอบ ทุ่มเทเสียสละ จะประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน
4. รู้กาลเทศะ : เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมของความเป็นไทย กาละใด เทศะใด ที่เราควรกระทำ ควรพูด ควรแสดงออกอย่างเหมาะสม
5. เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ : มศว คือ ผู้ให้ และเป็นความภูมิใจ ซึ่งการให้เป็นหนึ่งปัจจัยของความเจริญงอกงามในชีวิต
6. มีทักษะสื่อสาร : กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ความสามารถ
7. อ่อนน้อมถ่อมตน : เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของความเป็นไทย รวงข้าวที่มีเมล็ดเต็มเต่งย่อมโน้มลงสู่ดิน ในขณะที่รวงข้าวลีบย่อมชูคอสู่ท้องฟ้า
8. งามด้วยบุคลิก : บุคลิกภาพที่งามสง่าทั้งร่างกาย พฤติกรรม จิตใจ ย่อมเป็นเสน่ห์และบอกความเป็นตัวตนของเรา
9. พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ : พัฒนาสมองให้เต็มศักยภาพทั้งสองด้าน การวนเวียนอยู่เฉพาะในศาสตร์ตนเองเท่านั้นย่อมคุดตันทางปัญญา

ใฝ่รู้ตลอดชีวิต

พระพรมคุณภารณ์ (2552: 53) อธิบายว่า ความใฝ่รู้ คือ การมีแรงจูงใจที่ถูกต้องสำหรับ การศึกษาเล่าเรียน มีความรักในวิชาการ ชอบค้นคว้า และพร้อมที่จะศึกษาเล่าเรียน

แคนดี ครีเบิร์ท และ โอเลียรี (Candy; Crebert; & Oleary. 1994: 43) กล่าวว่า ผู้ที่มีจิตใจรักการแสวงหาความรู้ หมายถึง ผู้ที่มีความรักในการเรียนรู้ อยากรู้ ชอบคิดวิเคราะห์ สามารถทำความเข้าใจกับข้อมูลได้หลากหลาย และรู้จักประเมินตนเอง

นิตยา สำเร็จผล (2547:263) กล่าวถึงเจตคติต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตว่า เป็นผู้ที่รู้จักคุณค่าของการเรียนรู้ เข้าใจความจำเป็นในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา (2551:24,38) กล่าวถึง การเรียนรู้ตลอดชีวิตว่า เป็นการเรียนรู้ของบุคคลที่เกิดขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและมีความต่อเนื่องในทุกช่วงของชีวิต ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้ตลอดชีวิต อาจหมายรวมถึง วิธีการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่ผู้เรียนรู้สามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกเรียนรู้ในเรื่องที่สนใจ เพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน และสามารถเข้าสู่การเรียนรู้ได้ในทุกช่วงอายุ หรือตามความพร้อม อาจมีการใช้สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ร่วมด้วย โดยไม่จำกัดแหล่งเรียนรู้ และนิสิตที่มีลักษณะเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตควรประกอบ ด้วยคุณลักษณะ ดังนี้ จิตใจรักการแสวงหาความรู้ วิสัยทัศน์กว้างไกล ดำเนินภารกิจต่างๆด้วยการพึ่งตนเอง ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะด้านการเรียนรู้ และทักษะด้านการใช้ภาษา

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (2553: ซีดีรอม) ให้ความหมายว่าใฝ่รู้ตลอดชีวิต หมายถึง การมีความพอใจรักใคร่ในสิ่งที่เรียน เกิดความพากเพียรในการเรียนรู้ มีความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในการเรียนรู้ และหมั่นศึกษาเรียนรู้ให้มีความรอบรู้อย่างต่อเนื่อง

คิดเป็นทำเป็น

ดิลก ติลกานนท์ (2525: 63-66) ให้ความหมายของคำว่า “คิดเป็น” หมายถึง รู้จักคิดและกล้าแสดงออกในทางที่ถูกที่ควร เพื่อประโยชน์ของสังคมและส่วนรวมเป็นหลัก ไม่ใช่คิดเฉพาะผลประโยชน์ของตนเองแต่อย่างเดียว ส่วนคำว่า “ทำเป็น” เป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องจากการคิดเป็นซึ่งเป็นการนำเอาความสามารถและทักษะที่มีมาสู่การกระทำหรือแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตามที่ตนเองคิดหรือมี โดยมีจุดมุ่งหมายว่าผลที่จะเกิดตามมาจากการกระทำของตนนั้นต้องเป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวมเป็นอันดับแรก

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (2553: ซีดีรอม) อธิบายว่าคุณลักษณะของการ “คิดเป็น ทำเป็น” ว่าประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ต้องสามารถรับรู้ความจริง ถ้ารับรู้ความไม่จริง เราก็จะไม่มีปัญญา เราก็จะไม่เข้าใจเรื่องราวนั้น เพราะเรารับความลวงมา รับเอาความไม่จริงมา ก็จะไม่มีปัญญา ในข้อนี้เน้นหนักที่การเรียนรู้ความจริง เรียนรู้สังคม และสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคม

ขั้นที่ 2 เมื่อมีการรับรู้เข้ามาแล้วจะต้องมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์สิ่งที่ได้รับรู้ การรับรู้เข้ามาเฉยๆ ไม่เพียงพอ เพราะเรื่องราวมันซับซ้อนและลึกซึ้งกว่านั้น เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อให้ชัดเจนในข้อเท็จจริง เข้าใจสาเหตุและเรื่องราวในมิติต่างๆเกิดเป็นปัญญาที่สูงกว่า ในข้อนี้เน้นการวิเคราะห์วิจารณ์เมื่อรับรู้ สิ่งหนึ่งแล้ว

ขั้นที่ 3 การเอาปัญญาที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์สังเคราะห์จากขั้นที่ 2 ไปใช้ประโยชน์ ซึ่งต้องรู้ว่าจะนำไปใช้อย่างไร เอาไปเชื่อมโยงอย่างไร ต้องดัดแปลงอย่างไร ต้องไปสังเคราะห์ใหม่อย่างไร เพื่อให้เหมาะกับการนำไปใช้เพื่อจะทำให้ เกิดประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

ขั้นที่ 4 เมื่อนำไปใช้แล้วต้องประเมินด้วยว่าได้ผลหรือไม่ได้ผล ใช้ได้มากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนี้ และนำเอาตัวที่ประเมินกลับมาใช้อีก เพราะมันจะทำให้เป็นการเกิดปัญญาที่สูงขึ้นไปอีก

หนักเอาเบาสู้

ธีรวุฒิ บุญโสภณ (2552: 1-2) กล่าวว่า บุคคลที่มีลักษณะหนักเอาเบาสู้เป็นนักปฏิบัติตัวฉกาจทำงานเก่งและหนักโดยไม่มีบ่น สามารถวางใจได้ เมื่อมอบหมายงานให้แล้วคนประเภทนี้จะทุ่มเทอย่างเต็มที่เพื่อให้งานออกมาทันกำหนดและตรงตามความต้องการขององค์กร จุดเด่นของคนที่ “หนักเอาเบาสู้” คือเอาจริงเอาจังกับการทำงาน ทุ่มเทให้กับงานโดยไม่มีวันหยุด คิดถึงงานก่อนตัวเองเสมอ

นิตินันท์ ศรีสุวรรณ (2551:26) กล่าวว่าคนที่มีลักษณะหนักเอาเบาสู้เป็นบุคคลที่มีความอดทนความสามารถในการปฏิบัติงานได้ต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน และทำงานทุกชนิดโดยไม่เกี่ยงงาน

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (2553: ซีดีรอม) ให้ความหมายว่าหนักเอาเบาสู้ หมายถึงขยันทำกิจการงานทุกชนิดไม่เลือกงาน เข้มแข็งกล้าหาญไม่ย่อท้อต่อความลำบาก และบากบั่น ไม่หลงคำยอ ไม่ท้อคำติ มุ่งมั่น ฝ่าฟันอุปสรรคปัญหาต่างๆ ปฏิบัติงานทุกอย่างให้บรรลุเป้าหมาย

รู้กาลเทศะ

พระพรหมคุณาภรณ์ (2552:63, 68-71) อธิบายว่า รู้กาละ หมายถึง การมีความรู้ความเข้าใจเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง สามารถหยั่งรู้ถึงอดีต แล้วรู้เท่าทันปัจจุบันและรู้ทันอนาคต เมื่อมนุษย์ เข้าใจสิ่งเหล่านี้และเข้าใจโลกนี้ดี ก็จะปรับตัวได้ มนุษย์จะต้องมีการปรับตัว การปรับตัว สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงและกาลเวลา การที่เราจะปรับตัวได้ถูกต้องก็ต้องรู้เข้าใจเท่าทันความเปลี่ยนแปลง คนไม่มีความรู้ในสภาพที่เปลี่ยนแปลงก็ไม่สามารถปรับตัวได้ ส่วนการรู้เทศะ หมายถึง การพิจารณาเรื่องราวโดยสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม รู้เท่าทันเกี่ยวกับความเป็นมา ความเป็นไป และสภาพการณ์ที่เป็น รวมทั้งจุดอ่อน จุดแข็ง ข้อดี ข้อเสีย ทั้งวัฒนธรรมตนเองและสังคมอื่น ไม่หลงตนเอง แต่ก็ไม่ลืมตนเอง ไม่หลงใหลตามผู้อื่น แต่ก็ไม่ปฏิเสธไปหมด สามารถวิเคราะห์เลือกรับส่วนที่ดีจากภายนอกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ให้กับตนเอง

สมหวัง วิทยาปัญญานนท์ (2542: ออนไลน์) กล่าวว่าการรู้จักกาลเทศะ คือ รู้จักวางตัวได้ ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเวลาและสถานที่ รู้ว่าควรทำสิ่งใด ไม่ควรทำสิ่งใด ควรพูดหรือไม่ควรพูดคำใด อย่างใด เวลาใด ที่ไหน คนที่จะรู้จักกาลเทศะจะต้องมีสัปปุริสธรรม 7 ประการ คือ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักบุคคล และรู้จักคบคนหรือรู้จักชุมชน

จุฑา บุรีภักดี (2533: 65) กล่าวว่าบุคคลที่รู้กาลเทศจะต้องไม่กระทำสิ่งต่างๆ เหล่านี้ 1) ขาดการระมัดระวังเกี่ยวกับกิริยามารยาท 2) ขาดการเรียนรู้ถึงความแตกต่างของบุคคล และอุปนิสัยใจคอ 3) ใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ 4) ชอบไต่ถามเรื่องส่วนตัว เช่น ถามถึงรายได้ ภรรยาสามีเก่า 5) ไม่คุยเรื่องที่คู่สนทนาไม่สนใจ 6) ชอบคุยโม้โอ้อวด ยกตนมากเกินไป 7) ไม่มีลักษณะเป็นผู้ฟัง 8) ไม่สนใจความรู้สึกคนอื่น 9) ควบคุมตนเองไม่ได้ ประหม่า สั่น 10) เป็นผู้บุคลิกภาพไม่ดี 11) แสดงความนอบน้อมด้วยกิริยาหรือวาจามากจนน่าเกลียด 12) ไม่สำรวมท่าทางในการนั่ง ในทุกสถานการณ์ 13) ไม่สำรวมในการพูดสนทนา และพูดสรวลเสเฮฮาในสำนักงาน 14) การซุบซิบนินทา กล่าวตำหนิวิจารณ์ต่างๆ ที่ไม่เป็นมงคล ทำให้คนอื่นเสียหาย 15) ไม่สำรวมในการยืน มีมารยาทไม่งาม 16) ออกมาต้อนรับแขกโดยแต่งกายไม่เรียบร้อย และ 17) ชมเชยผู้อื่นมากเกินไปจนดูไม่สมควร

เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ

ศิริ แคนสา (2551: 16) ล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง การมีจิตสำนึกร่วมกันในสาธารณสมบัติ ความรับผิดชอบต่อสังคม การเห็นประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ยังได้ อธิบายเพิ่มเติมว่า ผู้ที่มีจิตสำนึกสาธารณะ จะต้องสำนึกในประโยชน์ และผลกระทบที่พึงมีต่อชุมชน และสังคมโดยรวม ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเชิงจิตสำนึกสาธารณะ เป็นความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ของตนเองและผู้อื่นในการใช้ทรัพย์สินส่วนรวม 2) ด้านความคิดเชิงจิตสำนึกสาธารณะเป็นกระบวนการหรือลักษณะการคิดที่บุคคลใช้เป็นหลักในการตัดสินใจเกี่ยวกับจริยธรรม 3) ด้านการปฏิบัติตนของบุคคลเชิงจิตสำนึกสาธารณะเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้ และการเคารพสิทธิในการใช้ของของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มโดยไม่ยึดครองของส่วนรวมมาเป็นของตน ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมนั้น

ชัยวัฒน์ ถิระพันธ์ (2540: ออนไลน์) กล่าวว่า จิตสำนึกสาธารณะ ประกอบด้วยความหมายของคำ 2 คำ นั่นคือ “จิตสำนึก” และสาธารณะ” โดยจิตสำนึกเป็นเรื่องของ Mind หรือ Spirit ส่วนสาธารณะนั่นเป็นเรื่องของส่วนรวมที่ทุกคนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน มีสิทธิในการใช้ และการดูแลบำรุงรักษาร่วมกัน โดยลักษณะสาธารณะมี 3 แบบ คือ พื้นที่สาธารณะ โครงสร้างสาธารณะ (เช่น กฎหมาย ระบบโทรคมนาคม สื่อมวลชน) และกระบวนการสาธารณะ

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล (2540: 42-44) กล่าวว่า คุณลักษณะของจิตสำนึกสาธารณะ หรือ เรียกอีกคำหนึ่งว่า จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งในสังคม ทำให้เกิดประชาสังคม คือเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็ง ซึ่งหมายถึงชุมชนแห่งสำนึก (Consciousness Community) ที่สมาชิกของชุมชนต่างเป็นส่วนหนึ่งของระบบโดยรวมที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

1. มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน คนในชุมชนต้องมองอนาคตร่วมกัน เรียนรู้และทำความเข้าใจร่วมกันโดยอาศัยการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้เห็นถึงสถานการณ์ แนวโน้มความเปลี่ยนแปลงพร้อมควบคู่ไปกับการปฏิบัติ

2. ประชาชนสำนึกถึงพลังของตนเองว่าจะสามารถร่วมแก้ไขเปลี่ยนแปลงสังคมได้ คือ การทำให้เกิดกลุ่มที่ให้ความสนใจต่อสาธารณะจำนวนมาก ทำให้เกิดความเข้มแข็งเป็นพลังทางสังคม ไม่รอคอยให้ผู้อื่นแก้ปัญหาให้กับตนเอง ซึ่งการที่บุคคลจะสำนึกถึงพลังของตน ต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม (Civic Education)

3. ความรัก เอื้ออาทร สามัคคี การรวมกลุ่มของบุคคลในสังคมมีความหลากหลายจึงจำเป็นต้องสร้างขึ้นบนพื้นฐานแห่งความรัก ความเมตตา ความเอื้ออาทรและสามัคคี ความแตกต่างระหว่างบุคคลย่อม

เกิดขึ้นได้ ซึ่งความแตกต่างนี้เป็นสิ่งดีและไม่จำเป็นต้องนำไปสู่ความแตกแยกเสมอไป ดังนั้นเงื่อนไขแห่งความรักจะเป็นส่วนเชื่อมโยงให้เกิดความร่วมมืออย่างมีพลัง

4. การเรียนรู้ที่มีการปฏิบัติร่วมกัน (Interactive Learning through Action) สำนึกสาธารณะนั้นเป็นนามธรรมไม่สามารถบังคับให้เกิดได้ ดังนั้นต้องสร้างเงื่อนไขหรือกิจกรรมร่วมกันที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดความต่อเนื่อง

5. การมีเครือข่ายและการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ สื่อสารและเครือข่ายเป็นส่วนที่ทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นทางซึ่งนำให้เกิดจิตสาธารณะ

ยุทธนา วรุณปิติกุล. (2542 : 181-183) กล่าวว่า ลักษณะของบุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะประกอบด้วยคุณลักษณะ 4 ประการ ได้แก่

1. การทุ่มเทและอุทิศตน สิทธิของพลเมืองจะต้องสอดคล้องกับความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติตามสิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่นเพื่อพัฒนาสังคมด้วย

2. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสบัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือกคบเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกัน ไม่สนใจการเมือง ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคมเพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เกิดข้อขัดแย้งการยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นผู้มีจิตสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทน ตระหนักว่าการมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายและหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้งโดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติ (Dialogue and Debates) สร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและผนึกกำลัง(Political Dialogue) เพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

3. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม คนในสังคมต้องตระหนักถึงการดำเนินกิจกรรมทางสังคมในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

4. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้รับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัว รวมทั้งเครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้น ระหว่างเพื่อนบ้าน ที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่างๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็นกลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคม และ

กฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูงต่อสังคม คือ สถาบันศาสนาและสื่อมวลชนนับว่ามีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคมเข้มแข็ง

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (2553: ซีดีรอม) ให้ความหมายว่าเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะหมายถึง จิตใจของบุคคลที่มองเห็นคุณค่าแก่สิ่งต่างๆ ที่เป็นสิ่งสาธารณะที่ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นเจ้าของ หรือเป็นสิ่งที่คนในสังคมเป็นเจ้าของร่วมกัน ประกอบด้วย

1. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยดูแลรักษาของส่วนรวม รู้จักใช้ของส่วนรวมอย่างประหยัดและทะนุถนอม

2. การถือเป็นหน้าที่ในการมีส่วนร่วมดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม และรับอาสาที่จะทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม

3. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้สามารถใช้ของส่วนรวมนั้น

มีทักษะสื่อสาร

ชิษณุ พันธ์เจริญ (2553: ออนไลน์) กล่าวว่าทักษะสื่อสารมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินชีวิตของคนเราไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารในที่ทำงานสำหรับผู้ใหญ่ และการสื่อสารที่โรงเรียนสำหรับเด็ก หรือจะเป็นการสื่อสารที่บ้าน โดยเขาได้เสนอว่าการสื่อสารประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และตัวสาร หากตัวผู้ส่งสารสามารถส่งสาร มีความสามารถในการส่งสารเป็นอย่างดี ในขณะที่ผู้รับสารเองก็มีความสามารถในการรับสารได้ดีเช่น ก็จะส่งผลให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาของสารได้ถูกต้องและตรงกัน ในทำนองกลับกัน เมื่อผู้ส่งสารหรือผู้รับสารฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่สามารถส่งหรือ/และรับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งตัวสารเองที่อาจขาดความชัดเจนขาดความถูกต้อง หรือมีความยืดยาวจนเกินไป ก็จะส่งผลให้ไม่เกิดความเข้าใจในเนื้อหาของสารหรือเกิดความเข้าใจผิดได้ถึงขั้นที่เรียกว่า “การสื่อสารล้มเหลว”

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (2553: ซีดีรอม) กล่าวว่าการมีทักษะการสื่อสารประกอบด้วย การพูด การอ่าน การเขียน และการฟัง ล้วนเป็นทักษะการสื่อสารที่จำเป็นสำหรับนิสิต โดยเฉพาะเมื่อต้องการปรับตัวเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษา ซึ่งต้องใช้ความสามารถในการฟังอย่างเข้าใจและจับใจความสำคัญ การเขียนโน้ตในขณะฟังบรรยาย การอ่านหนังสือและเอกสารประกอบการสอน และที่สำคัญ คือ การพูด

เพื่อนำเสนอในโอกาสต่างๆ การพูดเพื่อสร้างบุคลิกภาพที่ดี น่าประทับใจต่อผู้พบเห็นจะช่วยให้นิสิตเป็นที่น่าชื่นชม ทั้งในสายตาเพื่อน อาจารย์ผู้สอน และผู้พบเห็น

อ่อนน้อมถ่อมตน

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (2553: ซีดีรอม; อ้างอิงจาก พระทอง อนีโฆ .ออนไลน์) ให้ความหมายว่า อ่อนน้อมถ่อมตน หมายถึง การไม่แสดงออกถึงความสามารถที่ตัวเองมีเพื่อข่มผู้อื่น หรือเพื่อโอ้อวด การไม่อวดดี เย่อหยิ่งจองหอง แต่แสดงตนอย่างสงบเสงี่ยม โดย ลักษณะของคนที่อ่อนน้อมถ่อมตนนั้นไม่ใช่คนอ่อนแอ แต่เป็นคนที่อ่อนโยน เข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและรู้จักยอมรับนับถือผู้อื่น โดยไม่มีปมด้อยและปมเด่นเป็นผู้ที่กล้าเผชิญกับความจริง สามารถวิเคราะห์ตนเองได้ และมีความมั่นใจในตนเอง กล่าวโดยสรุปคนที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตนนั้นมีลักษณะเด่น 3 ประการ ดังนี้ มีกิริยาอ่อนน้อม มีวาจา อ่อนหวาน และมีจิตใจอ่อนโยน ซึ่งความอ่อนน้อมถ่อมตนสามารถแสดงออกได้ 3 ทาง

1. การแสดงออกทางกาย ได้แก่ การแสดงกิริยาท่าทางที่สุภาพนุ่มนวล ไม่หยาบกระด้าง ไม่ทำท่า หยิ่งยโส ไม่มองคนด้วยสายตาเหยียดๆ รู้จักแสดงความเคารพผู้อาวุโสกว่าทั้งวัยวุฒิ และคุณวุฒิ รู้จักให้เกียรติ และพร้อมที่จะเห็นอกเห็นใในผู้อื่น การแสดงความอ่นอนน้อมถ่อมตนทางกายต้องเป็นไปด้วยความจริงใจ ไม่ใช่เสแสร้งหรือแสดงอาการพินอบพิเทาเกินกว่าเหตุ จนกลายเป็นการประจบสอพลอ

2. การแสดงทางวาจา ได้แก่ การพูดจริงด้วยถ้อยคำที่สุภาพ อ่อนหวาน ไพเราะ น่าฟัง ไม่หยาบคาย นุ่มนวล ชวนให้สบายใจ รู้จักใช้คำพูดที่เหมาะสม ถูกกาลเทศะ และถูกกับบุคคล

3. การแสดงทางใจ ได้แก่ การมีจิตใจอ่อนโยน การมองโลกในแง่ดี เนื่องจากใช้ปัญญาไตร่ตรองแล้วว่าคนเรานั้นจะให้ดีพร้อมบริบูรณ์ไปทุกอย่างเป็นไปไม่ได้ แม้ตัวเราเองก็เช่นกัน การมีความรู้สึกนึกคิดเช่นนี้ จะทำให้การพูดและกิริยาท่าทางที่แสดงออกมาเป็นไปด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน

งามด้วยบุคลิก

โชติมา ปัทมานันท์ (2553:ออนไลน์) กล่าวว่า บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ภาวะความมีตัวตนที่แสดงออกเจตนาถึงเรื่องส่วนตัวของบุคคลนั้น บุคลิกภาพคือลักษณะส่วนตนของบุคคลที่แสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดที่ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ทางวาจา ได้แก่ การพูด การแสดงออกทางกาย ได้แก่ กริยาท่าทาง การแต่งกาย การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ความสำคัญของ

บุคลิกภาพตามพุทธพจน์ได้กล่าวถึงคุณสมบัติความเป็นบัณฑิตว่า บัณฑิต คือ คนฉลาด หรือคนที่ดำเนินชีวิตด้วยปัญญา บัณฑิตเป็นผู้มีความคิดีด พูดดี บัณฑิตควรฝึกตนเองให้มีมรรยาทงามในการแสดงออก และที่สำคัญต้องมาจากข้างในจิตใจ

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (2553: ซีดีรอม) ให้ความหมายว่างามด้วยบุคลิกหมายถึง การมีมารยาทงามในการแสดงออกมาภายนอกให้ผู้อื่นได้รับรู้ และที่สำคัญต้องเป็นการแสดงออกมาจากจิตใจที่งดงามซึ่งอยู่ภายในตัวบุคคลนั้นด้วย

พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์

พูนศักดิ์ สักกทัตติยกุล (2553: ออนไลน์) อธิบายว่า ความรู้ที่มีอยู่ในโลกนี้เราอาจจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ความรู้ที่เป็นศาสตร์ และความรู้ที่เป็นศิลป์ ความรู้ที่เป็นศาสตร์ หมายถึง ความรู้ที่มีพื้นฐานมาจากความเป็นจริง สามารถพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ และเป็นจริงเสมอทั้งยังเป็นความรู้ที่ถาวรตลอดไป เช่น พระอาทิตย์ขึ้นทางทิศตะวันออกและตกทางทิศตะวันตกเสมอ วัตถุชนิดเดียวกันมีมวลไม่เท่ากันย่อมมีน้ำหนักไม่เท่ากัน น้ำจะมีสถานะเปลี่ยนไปเมื่ออยู่ในอุณหภูมิต่างกัน ส่วนความรู้ที่ศิลป์ หมายถึง ความรู้ที่มีพื้นฐานมาจากการสมมติและเป็นที่ยอมรับกันในหมู่ชนหรือสังคมหนึ่งๆ จะพิสูจน์ได้หรือไม่ได้ไม่ใช่สาระสำคัญ ความรู้ประเภทนี้จะเป็นความรู้ที่ยั่งยืนมากน้อยเท่าใดขึ้นอยู่กับการยอมรับของสังคมและหมู่ชนนั้นๆ เช่น ความเชื่อเรื่องวิญญาณ สีแดงคือพระอาทิตย์ วัตถุที่ไว้ตักอาหารเรียกว่าช้อน คนตายย่อมไปอยู่อีกโลกหนึ่งเรียกว่าปรโลกการจินตนาการเมื่อได้ดูภาพที่ประทับใจหรือเกิดความซาบซึ้ง สะเทือนใจเมื่อได้รับฟังบทเพลงหรือบทกวี เป็นต้น

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (2553: ซีดีรอม) ให้ความหมายว่า พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจในวิชาชีพที่ตนเรียนอย่างลึกซึ้งถ่องแท้และมีความรู้รอบในสาขาที่เกี่ยวข้อง สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้อย่างมีศีลธรรมและปัญญา

การจัดการเรียนการสอน หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการมีประกาศ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ได้กำหนดไว้ว่าวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความเข้าใจในธรรมชาติ เข้าใจตนเอง ผู้อื่นและสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ดังนั้นความสำเร็จของการเรียนการสอนในวิชาศึกษาทั่วไปจึงอยู่ที่การเติบโตทางความคิด สติปัญญา ความรู้สึกรับผิดชอบ การมีคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน การเป็นตัวของตัวเอง และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องของความคิดและความรับผิดชอบ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามดังกล่าวเป็นความรับผิดชอบของผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปที่จะต้องพิจารณาการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นที่ตัวผู้เรียน คำนึงถึงความสอดคล้องกับผู้เรียนและสภาพแวดล้อมของผู้เรียน โดยมีการนำผลของเหตุการณ์หรือปัญหามาศึกษา เรียนรู้ วิเคราะห์ สร้างความรู้ใหม่เพื่อประยุกต์ใช้กับสภาพจริง ให้ผู้เรียนการแข่งขันกับตนเอง ตั้งเป้าหมายเพื่อพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น สร้างกระบวนการคิดส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และเสริมสร้างค่านิยมประชาธิปไตย คุณธรรมจริยธรรมที่มาจากสภาพจริงมากกว่าการท่องจำความรู้ การสอนที่เน้นการบรรยายเฉพาะในชั้นเรียน ซึ่งผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้รับฟังตามเนื้อหาที่ผู้สอนถ่ายทอด โดยไม่มีโอกาสได้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงกับเหตุการณ์ที่ผู้เรียนประสบจากการดำเนินชีวิตในสังคม ไม่ได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ย่อมไม่สามารถทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบและพัฒนาตนเองตามที่คาดหวัง

การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปให้ความสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งบทบาทของผู้สอนที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมาก ผู้สอนต้องมองผู้เรียนว่าไม่ได้เป็นผู้คอยรับข้อมูลจากการสอนที่ผู้สอนอออกแบบมา แต่ผู้เรียนต้องค้นหาตัวเองพร้อมทั้งสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ที่จะสามารถตอบสนองความต้องการนั้น และจำเป็นต้องอาศัยรูปแบบวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ครอบคลุมมากที่สุด ซึ่งในแต่ละครั้งจำเป็นต้องใช้รูปแบบการสอนเหล่านี้ประกอบกัน ดังนี้

1. แบบบรรยาย
2. แบบอภิปราย
3. แบบถาม-ตอบ

4. แบบกรณีศึกษา
5. แบบโครงการ
6. แบบกลุ่มย่อยเพื่อระดมสมอง
7. แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
8. แบบบทบาทสมมุติ
9. แบบเรียนรู้ด้วยตนเอง
10. แบบผสมผสาน

การสอนแบบบรรยาย

การสอนแบบบรรยายมีจุดมุ่งหมายสำคัญคือ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับแนวคิดหลักและสาระที่ครอบคลุมเนื้อหา เพื่อสร้างความเข้าใจ และแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน การสอนแบบนี้ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนได้รู้ แล้วตามด้วยการอธิบาย การวิจารณ์ และแสดงข้อคิดเห็น ผู้บรรยายที่ดีต้องสามารถบรรยายเนื้อหาโดยใช้ศิลปะในการถ่ายทอดให้เหมาะสมกับลักษณะกลุ่มผู้เรียน ต้องนำเสนอข้อมูลได้อย่างชัดเจนโดยเตรียมศึกษาเนื้อหาสาระเป็นอย่างดี เป็นผู้รอบรู้ และสนใจต่อผู้เรียนทั้งหมดแม้ว่าจะมีผู้เรียนจำนวนมาก รวมทั้งเอาใจใส่ต่อบรรยากาศการเรียนการสอน การบรรยายไม่ควรติดต่อกันเป็นเวลานานแต่ควรแบ่งเป็นช่วง ๆละประมาณ 10 นาที สลับด้วยกิจกรรม หรือการสอนแบบถาม-ตอบ หรือแบบอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนรู้มากขึ้น ส่วนองค์ประกอบที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความจำข้อมูลในการบรรยายได้ดีขึ้นจะต้องอาศัยการการกล่าวซ้ำบ่อย ๆ การได้รับข้อมูลย้อนกลับจากการทำแบบฝึกหัด นอกจากนี้การเตรียมสื่อหรือพาวเวอร์พอยท์ประกอบจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและสามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

การสอนแบบอภิปราย

การสอนแบบอภิปรายจะช่วยผู้เรียนพัฒนาด้านความรู้ การแสดงความคิดเห็น และการจัดลำดับความคิดในขณะเข้าร่วมการอภิปราย และช่วยพัฒนาค่านิยมประชาธิปไตยจากการเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นและการยอมรับมติของกลุ่ม นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ทักษะในการคิด การพูด และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยผู้สอนจะต้องกำหนดหัวข้ออภิปรายให้ชัดเจน บอกเงื่อนไข และหลักเกณฑ์เพื่อให้ผู้เรียนดำเนินการอภิปราย พร้อมทั้งให้ตัวแทนสรุปความเห็นแต่ละกลุ่ม

และผู้สอนจะต้องสรุปขั้นสุดท้ายเพื่อให้ผู้เรียนมีความชัดเจนในความคิดหลักและเสริมความคิดเห็นที่เห็นว่าสำคัญและยังไม่ได้มีการกล่าวถึงในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนได้กลับไปทบทวนหรือค้นคว้าเพิ่มเติม

การสอนแบบถาม- ตอบ

จุดมุ่งหมายของการสอนแบบนี้เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดเป็น เกิดสติ และปัญญา อีกทั้งยังช่วยให้ผู้สอนได้รับข้อมูลป้อนกลับจากผู้เรียนในเวลาอันรวดเร็ว ทำให้ประเมินได้ว่าผู้เรียนได้รับความรู้ความเข้าใจอย่างไร การตั้งชุดคำถามที่ดีนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้วิธีการจัดลำดับความคิดแล้วยังช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนให้ผู้เรียนรู้สึกสนุกสนานและสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสอนแบบนี้มีความจำเป็นมากสำหรับการสอนในแต่ละครั้งโดยเฉพาะการสอนที่ต้องการตึงดูดความสนใจของผู้เรียนที่มีจำนวนมาก ผู้สอนสามารถใช้สลับกับการสอนแบบบรรยายซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว นอกจากนี้ในการถาม-ตอบ บทบาทของผู้สอนมีความสำคัญมาก ผู้สอนต้องคุมอารมณ์ให้ได้ มีสติ และรู้จริง ควรเตรียมตั้งชุดคำถามเกี่ยวกับปประเด็นสำคัญของเรื่องไว้ล่วงหน้า แต่ไม่ควรตั้งคำตอบรอไว้แล้วต้อนให้ผู้เรียนตอบตามนั้น แต่ต้องพยายามเข้าใจว่าทำไมผู้เรียนจึงมีคำตอบแบบนั้น ค่อยๆชี้แจงและใช้คำถามใหม่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ทบทวนจนกว่าจะสามารถคิดได้ด้วยตนเอง

การสอนแบบกรณีศึกษา

การใช้กรณีตัวอย่างในการสอนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและยังทำให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้ ความคิดเชื่อมโยงเข้ากับเหตุการณ์ต่างๆทั้งที่เป็นเหตุการณ์จริงและเหตุการณ์สมมุติ โดยผู้สอนจัดเตรียมตัวอย่างที่เกิดขึ้นจริงพร้อมทั้งประเด็นที่ต้องการนำเสนอ แล้วนำประเด็นและเหตุผลมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนการเผชิญและแก้ปัญหาโดยไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาจริง ฝึกการคิดวิเคราะห์ และเรียนรู้ความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น โดยกรณีตัวอย่างที่นำมาใช้ในการศึกษาควรมีทั้งกรณีที่ประสบความสำเร็จและกรณีที่ประสบความล้มเหลว

การสอนแบบใช้โครงการเป็นฐาน

การทำโครงการเหมาะกับการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่มอบหมายให้ทำเป็นกลุ่ม เพื่อให้เป็นการจำลองสถานการณ์การปฏิบัติงานจริง ซึ่งผู้เรียนได้ฝึกวิธีการทำงาน

ร่วมกับผู้อื่นตั้งแต่การเขียนโครงการ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลที่ได้จากการทำโครงการ ฝึกการแก้ปัญหา แม้ว่าโครงการอาจจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่กลุ่มต้องการหรือไม่ก็ตามแต่ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์จริงที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตการทำงานอย่างแน่นอน โครงการที่มอบหมายให้ผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นโครงการจิดอาสา โครงการทำความดีเพื่อสังคม โครงการสำรวจชุมชน ฯ ซึ่งมีพื้นที่การทำโครงการอยู่ในชุมชน โรงเรียน หน่วยงานต่าง ๆทั้งของรัฐและเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกฝนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การเป็นผู้ให้ การเสียสละ ฝึกทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมผู้อื่น การเป็นผู้นำและผู้ตาม มีวินัย มีความอดทน จากคำตอบที่ได้รับจากผู้เรียนการทำโครงการลักษณะนี้ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและความภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข นอกจากนี้การเข้าไปจัดโครงการในชุมชนต่าง ๆยังช่วยให้เกิดการเรียนรู้สองทางโดยผู้เรียนนำความรู้ที่มีไปประยุกต์ใช้ประโยชน์และถ่ายทอดสู่ชุมชน ขณะเดียวกันยังเป็นการนำความรู้จากชุมชนกลับมาถ่ายทอดสู่ผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน และยังช่วยเชื่อมโยงให้สถาบันอุดมศึกษากับชุมชนมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น

การสอนแบบแบ่งกลุ่มย่อยระดมสมอง

จุดมุ่งหมายหลักของการสอนแบบนี้เพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้คิดและพูด การมีส่วนร่วม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิก และยังช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาในเรื่องทักษะการสื่อสาร บทบาทในการเป็นผู้เสนอและรับฟังความเห็น การพัฒนาทางปัญญา และพัฒนาบุคลิกภาพตนเอง โดยผู้สอนไม่ควรจัดแบ่งกลุ่มย่อยให้มีขนาดใหญ่เกินไป ซึ่งในชั้นเรียนวิชาศึกษาทั่วไปมีผู้เรียนจำนวนมากควรกำหนดจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่มไม่ควรเกิน10 คน ผู้สอนต้องเริ่มต้นด้วยการอธิบายจุดมุ่งหมายของการแบ่งกลุ่มย่อยให้ผู้เรียนเข้าใจว่าผู้สอนคาดหวังว่าจะเกิดผลดีต่อการเรียนรู้อย่างไร และทำความตกลงเกี่ยวกับกติกาของการระดมสมองของกิจกรรมกลุ่มย่อยก่อนที่จะบอกประเด็นที่ต้องการให้กลุ่มช่วยกันเสนอความคิดเห็น ระหว่างการดำเนินกิจกรรมจะต้องสังเกตเป็นรายกลุ่มพร้อมทั้งกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มพูด ถามคำถาม และแสดงข้อคิดเห็น โดยผู้สอนต้องยินดีรับฟังและพร้อมที่จะแก้ไขและสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ในการทำกิจกรรมกลุ่มย่อยทุกครั้งควรให้กลุ่มเขียนสรุปความคิดเห็นเพื่อผู้สอนจะได้ใช้เป็นข้อมูลในตรวจสอบความคิดและประเมินพัฒนาการ นอกจากนี้การเสริมแรงเป็นสิ่งที่จำเป็นโดยผู้สอนชมเชยกลุ่มผู้เรียนที่สามารถนำเสนอประเด็นได้อย่างถูกต้องและน่าสนใจ และเพื่อให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นจะต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัยด้วย

การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

การสอนแบบนี้มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาโดยการแสวงหาหาคำตอบด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งผู้สอนอาจเป็นผู้กำหนดปัญหาหรือให้ผู้เรียนเลือกปัญหาที่สนใจเอง ขั้นตอนแรกของกระบวนการแก้ปัญหาเริ่มต้นด้วยการให้ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์สาเหตุเพื่อหาคำตอบหรือวางแผนล่วงหน้า ซึ่งผู้เรียนต้องทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเป็นอย่างดีเพื่อมองหาทางเลือก ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้ศึกษามาเป็นอย่างดี (Plan) ลงมือกระทำตามแผนหรือทางเลือกเพื่อพิสูจน์ว่าแผนหรือทางเลือกมีความเป็นไปได้อย่างไร (Do) ตรวจสอบผลที่ได้รับว่าเป็นตามที่คาดหวังหรือไม่ เพราะเหตุใด (Check) และทำการสรุปผลเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติหรือปรับปรุงแก้ไข (Action) หรืออาจใช้การสอนแบบแก้ปัญหาตามแนวทางพุทธศาสนาแบบอริยสัจ ได้แก่ ทุกข์ สมุหทัย นิโรธ และมรรค ก็สามารถฝึกฝนผู้เรียนได้ผลดีเช่นกัน

การสอนแบบบทบาทสมมุติ

การสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการแสดงบทบาทสมมุติโดยผู้สอนนำเหตุการณ์ที่ต้องการให้เรียนรู้มามอบหมายให้ผู้เรียนเข้าไปเกี่ยวข้องโดยแสดงบทบาทตามที่กำหนด ซึ่งสิ่งที่ผู้เรียนได้แสดงออกมาจะสะท้อนให้เห็นอารมณ์และความรู้สึกของบุคคลที่ผู้เรียนสวมบทบาทอยู่ จึงทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจพฤติกรรมผู้อื่น ซึ่งการสอนโดยวิธีอื่นไม่อาจทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจพฤติกรรมผู้อื่นอย่างซาบซึ้งเหมือนกับการที่ผู้เรียนได้ลองแสดงบทบาทด้วยตนเอง เมื่อผู้เรียนเข้าใจดีแล้วจะทำให้ทราบต่อไปถึงเหตุผลที่ทำให้บุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์แสดงพฤติกรรมแบบนั้น และตัดสินได้ว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเหมาะสมถูกต้องหรือไม่ ควรกระทำหรือควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร ซึ่งผู้เรียนและผู้สอนจำเป็นต้องมีการสรุปร่วมกันอย่างชัดเจน

การสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีบทบาทในการกำหนดเป้าหมาย วางแผนและดำเนินการเรียนรู้อย่างอิสระ โดยผู้สอนอาจมอบหมายเรื่องที่ต้องการให้ศึกษาพร้อมทั้งกำหนดระยะเวลาในการส่งงาน และการประเมินผล โดยผู้เรียนจะต้องไปศึกษาเรียนรู้อย่างจริงจัง ค้นคว้าแสวงหาความรู้ทั้งโดยการอ่าน ปรึกษาผู้รู้ รับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ หรือแม้กระทั่งทดลองด้วยตนเอง ผู้สอนควรมีการติดตามผลเป็นระยะเพื่อทราบปัญหาและให้คำแนะนำ การให้ผู้เรียนเขียนแผนการเรียนรู้มาให้พิจารณาก่อนน่าจะเป็นการเหมาะสมสำหรับผู้เรียนในระดับปริญญาตรี การสอนแบบนี้จะช่วยฝึก

ให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง ค้นหาวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสม และมีวินัยสามารถควบคุมตนเอง เป็นการสร้างนิสัยการเรียนรู้ที่ดีแก่ผู้เรียน จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้วิธีนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองสำหรับเป็นเครื่องมือให้นิสิตสามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างต่อเนื่องมากกว่าเนื้อหาที่มอบหมาย ดังนั้นการแนะนำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ถูกต้องและสร้างเจตคติที่ดีในการเรียนรู้เป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรก และการติดตามผลการเรียนรู้และเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำของผู้สอนเป็นระยะนอกจากจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาทักษะแล้วยังเป็นการเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ผู้เรียนได้อีกด้วย

การสอนแบบผสมผสาน

วิธีการสอนแบบนี้เป็นการผสมผสานระหว่างการสอนแบบปกติร่วมกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อที่จะจัดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยผู้เรียนสามารถทำการเรียนรู้ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบ E-Learning ที่ผู้สอนพัฒนาไว้ได้ทุกที่ทุกเวลา บทบาทของผู้สอนอาจเริ่มต้นด้วยการอธิบายโครงสร้างของเนื้อหาหรือแนะนำบทเรียนโดยใช้วิธีสอนปกติและตามด้วยการใช้ E-Learning รวมทั้งอาจใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น Face book หรือYou tube เพื่อเป็นการเพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และแหล่งข้อมูลในการเรียนรู้ การสอนวิธีนี้นอกจากจะช่วยฝึกทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้แล้ว ยังฝึกให้ผู้เรียนมีความเพียรพยายามและวิเคราะห์ข้อมูลหรือสารสนเทศ รู้จักวางแผนการใช้สารสนเทศให้เกิดประโยชน์ ตลอดจนมีทักษะในการพิจารณาตัดสินใจเลือกใช้ข้อมูลจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ

วิธีสอน คือ วิธีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ไปยังผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ โดยผู้สอนสามารถสังเกตจากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียนเมื่อกระบวนการเรียนการสอนเสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งวิธีการสอนมีหลายวิธีแต่ละวิธีมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกัน ผู้สอนควรเลือกผสมผสานวิธีสอนหลาย ๆวิธีเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด(จิตต์ภิญญา. 2554: 10-19)

วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151)

ปีการศึกษา 2552 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรในระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ให้ตรงตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งกำหนดเกณฑ์

มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา ไว้เป็น 3 หมวดใหญ่ คือ (1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต (2) หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต และ(3) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ด้วยเหตุนี้ จึงได้ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในปีเดียวกันโดยจัดให้มีการสอนในรายวิชาที่หลากหลาย มีเนื้อหาที่กระชับ และเท่าทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมและเศรษฐกิจในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งนิสิตในระดับปริญญาตรีได้ศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต โดยจัดแบ่งเป็น 3 กลุ่มวิชาคือ (1) กลุ่มวิชาภาษา (ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ) จำนวน 9 หน่วยกิต (2) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี จำนวน 6 หน่วยกิต (3)กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์ จำนวน 15 หน่วยกิต

วัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2552 นั้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่นและสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล มีทักษะสื่อสาร มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี และให้ผู้เรียนได้มีอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีปัญญาและความสามารถที่จะสร้างสรรค์ความรู้ มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น เป็นผู้ใฝ่หาความรู้ความจริง และสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณญาณ พร้อมให้เป็นผู้รู้เท่าทันที่มาของความรู้ในศาสตร์ต่างๆ รวมทั้งการเข้าถึงความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ คน และสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และสุนทรียะในการดำรงชีวิต

วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151) เป็นวิชาบังคับในกลุ่มวิชาศิลปศาสตร์ ซึ่งจัดสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 1ทุกคน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2552 จัดการเรียนรู้โดยยึดหลักแนวคิดของท่านพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) ประกอบด้วยแนวคิดเรื่องการศึกษาเพื่อสร้างบัณฑิต หรือ การศึกษาเพื่อเพิ่มผลผลิต และศิลปศาสตร์แนวพุทธ เนื้อหาบทเรียนดังกล่าวกับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมีความสอดคล้องกันและเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทนวิโรฒควรได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้เพียบพร้อมด้วยลักษณะพึงประสงค์ดังกล่าวตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา ดังนั้นในปีการศึกษา 2553 จึงได้ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานี้โดยเพิ่มการสอดแทรกเรื่องอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกด้านให้แก่นิสิตชั้นปีที่1 ซึ่งดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายรายวิชาพร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดสาระการเรียนรู้แต่ละคาบ
2. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดแทรกการคิดเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์นิสิต มศว แต่ละด้าน
3. จัดทำสื่อประกอบการสอนอธิบายความหมายอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประกอบด้วย ใบกิจกรรม การฉายภาพนิ่ง และนำเข้าระบบ A Tutor ของมหาวิทยาลัยเพื่อให้นิสิตสามารถศึกษาเพิ่มเติม

4. เอกสารประกอบการเรียนการสอนใช้ หนังสือเรื่อง การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ เขียนโดย พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต)

5. การเรียนการสอน แบ่งเป็น 15 คาบ ใช้วิธีการสอนแบบหลากหลาย ประกอบด้วย บรรยาย/อภิปราย การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม แบบระดมสมอง กิจกรรมนอกชั้นเรียน (โครงการจิตอาสา) และการเรียนรู้ด้วยตนเอง

6. การประเมินผล ใช้วิธีหลากหลาย ประกอบด้วย กิจกรรมที่มอบหมายทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยว จิตพิสัย สอบปลายภาค และการประเมินตนเอง

การจัดการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์(มศว 151) ตามแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้นมีรายละเอียด ดังนี้

คำอธิบายรายวิชา(Course Description)

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ และคุณค่าของวิชาศึกษาทั่วไป ทั้งทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศาสตร์และศิลป์ โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพการรับรู้และการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ การพัฒนาจิตใจ การพัฒนาเชาวน์ปัญญาให้สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา และการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิต มศว เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

จุดมุ่งหมาย (Objectives)

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญและคุณค่าของวิชาศึกษา ทั่วไป ทั้งทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ที่มีต่อการพัฒนามนุษย์
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพการรับรู้และการสื่อสาร
3. เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาจิตใจและปัญญา ให้สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง
5. เพื่อให้ผู้เรียนมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สังเขปหัวข้อเนื้อหาวิชา (Course Outline)

1. ความหมาย ความสำคัญ และคุณค่าของวิชาศึกษาทั่วไป ทั้งทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ที่มีต่อการพัฒนามนุษย์ และอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ศาสตร์และศิลป์ การพัฒนาศักยภาพการรับรู้ การสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และการพัฒนาจิตใจ
3. ศาสตร์และศิลป์ การพัฒนาเชาว์ปัญญา ให้สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ

วิธีสอน (Teaching Methods)

- บรรยาย/ อภิปราย (Lecture and discussion)
- การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem base learning)
- การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Cooperative learning)
- แบบระดมสมอง (Brainstorming)
- กิจกรรมนอกชั้นเรียน
- การเรียนรู้ด้วยตนเองนอกชั้นเรียน

สื่อการสอน (Education Material)

- เอกสารประกอบการสอน ได้แก่ หนังสือ “การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์” ของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต)
- ซีดี ดีวีดี สารคดีและภาพยนตร์
- แหล่งเรียนรู้นอกสถานที่
- เว็บไซต์ http://clli.swu.ac.th, http://www.fungtham.com, http://www.vimuttayalaya.net
- A Tutor

วิธีประเมินผล (Evaluation)

1. สอบปลายภาค	25%
2. โครงการจิตอาสา	25%
3. จิตพิสัย (พฤติกรรม การเข้าชั้นเรียน ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม ฯลฯ)	15%
4. กิจกรรมในชั้นเรียน	15%
5. กิจกรรมที่ 6 และ 8	10%
6. งานเดี่ยวบุคคลพอเพียง	10%
รวม	100%

ในการเรียนรู้วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ ผู้สอนมีการบรรยาย อธิบาย ความหมาย และความสำคัญของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒให้แก่นิสิตชั้นปีที่1 ตั้งแต่สัปดาห์แรกของการเรียนการสอนเพื่อให้นิสิตได้รับรู้และมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และเพื่อให้นิสิตเกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนทั้งด้านความคิดและการปฏิบัติโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลอย่างต่อเนื่องจนจบภาคการศึกษา โดยได้กำหนดกลยุทธ์การสอนเพื่อพัฒนานิสิตตามอัตลักษณ์ด้านต่างๆ ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 สรุปกลยุทธ์การสอนตามอัตลักษณ์แต่ละด้าน

อัตลักษณ์	กลยุทธ์การสอน
ใฝ่รู้ตลอดชีวิต	มอบหมายกิจกรรมเพื่อฝึกทักษะการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ ฝึกฝนนิสิตให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน
คิดเป็นทำเป็น	ให้ความรู้เพื่อเฝึกกระบวนการและวิธีคิดให้นิสิตได้เรียนรู้จากปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยประสบการณ์จริง ซึ่งไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นเนื้อหาส่วนหนึ่งในบทเรียนที่กำหนดไว้
หนักเอาเบาสู้	มอบหมายกิจกรรมให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะและเป็นประโยชน์ต่อสังคม เพื่อให้เกิดบริบทของผู้นำและสมาชิกกลุ่มที่มีความรับผิดชอบในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้
รู้กาลเทศะ	สอดแทรกเรื่องวัฒนธรรม สภาพสังคมไทยเพื่อให้นิสิตได้ซึมซับวัฒนธรรมดีงามของสังคมไทยและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ
เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ	จัดกิจกรรมมุ่งเน้นต่อการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับส่วนรวม โดยไม่ถือเป็นธุระของตนเอง
มีทักษะสื่อสาร	สอดแทรกเรื่องบุคลิกภาพในการสื่อสารกับผู้คนให้เหมาะสมกับสถานการณ์กาลเทศะ เพื่อให้สามารถเข้าใจความหมายของการสื่อสารอย่างถ่องแท้ ถูกต้องตรงกัน
อ่อนน้อมถ่อมตน	สอดแทรกเรื่องกิริยา มารยาท การเคารพและวัฒนธรรมสังคมไทย และการดำรงตนให้เหมาะสมกับสถานการณ์และกาลเทศะ
งามด้วยบุคลิก	สอดแทรกเรื่องการแต่งกาย การเข้าสู่สังคมและการดำรงตนด้วยความมีมนุษยสัมพันธ์ มีความเป็นผู้นำและผู้ตาม การกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าพูดกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมตามธรรมนองคลองธรรมในสังคม

อัตลักษณ์	กลยุทธ์การสอน
พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์	มีการให้ความรู้ที่ส่งผลกระทบต่อสังคม และให้นิสิตคิดวิเคราะห์เพื่อปฏิบัติตนและสามารถใช้ชีวิตอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม ดำรงตนในบริบทต่างๆในสังคมได้อย่างสมดุล มีเหตุผล

การสร้างเสริมลักษณะพึงประสงค์ของนิสิต

การพัฒนานิสิต หมายถึง ความพยายามใดๆ ของสถาบันอุดมศึกษาที่ส่งเสริมให้นิสิตมีพัฒนาการในด้านต่างๆอย่างสมบูรณ์ และมีเป้าหมายในการพัฒนาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม สภาพสังคมของสถาบันอุดมศึกษาและสภาพสังคมที่แวดล้อม ครอบคลุมการพัฒนาด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านวิชาการและวิชาชีพ ด้านสติปัญญา ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านเอกลักษณ์ ด้านร่างกาย และด้านคุณธรรม (สำเนาว์ ขจรศิลป์.2538 : 9) การสร้างเสริมให้นิสิตมีลักษณะที่พึงประสงค์ถือเป็นภาระหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาประการหนึ่งในการพัฒนานิสิต ซึ่งผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนานิสิตให้บรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ทำการศึกษาไว้ ดังนี้

แพสแคเรลลา (Pascarella; & Terenzini .1991: 53-55) ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุสำหรับศึกษาอิทธิพลของประสบการณ์ในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของนิสิต ได้กำหนดกลุ่มตัวแปรเชิงสาเหตุที่คาดว่ามีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้และการพัฒนาด้านสติปัญญาของนิสิต แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. ภูมิหลังหรือคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิตก่อนเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา
2. ลักษณะโครงสร้างและการจัดองค์กรของสถาบันอุดมศึกษา เช่น ขนาดของสถาบันอุดมศึกษา ลักษณะการรับนิสิต และลักษณะที่พักอาศัยของนิสิต
3. การรับรู้ลักษณะสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา
4. การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิต กับบุคคลฝ่ายต่างๆในสถาบันอุดมศึกษา เช่น อาจารย์ เพื่อน
5. ความมุ่งมั่นในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของนิสิต

ผลการวิจัยพบว่า ภูมิหลังของนิสิต ความสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อน และความมุ่งมั่นในการเรียนรู้มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของนิสิต ส่วนลักษณะโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษามีผลทางอ้อม โดยส่งผ่านการรับรู้ลักษณะสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา ความ

มุ่งมั่นของนิสิต และความสัมพันธ์กับอาจารย์และเพื่อน พร้อมทั้งเสนอโมเดลการวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของกลุ่มตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาสติปัญญาของนิสิต

แพสแคเรลลา อธิบายว่า กลุ่มตัวแปรทั้ง 5 กลุ่มนอกจากสามารถอธิบายอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาด้านสติปัญญาของนิสิตแล้ว การศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านอื่นๆ ก็สามารถใช้กลุ่มตัวแปรทั้งหมด หรือบางกลุ่มในโมเดลกำหนดเป็นกรอบความคิดในการศึกษาได้เช่นกัน

นอกจากนี้ แพสแคเรลลา และเทเรนซินี (Pascarella;& Terenzini. 1991: 556-635) ยังได้อธิบายอิทธิพลของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงนิสิตด้านต่างๆ สรุปได้ ดังนี้

1. นิสิตระหว่างศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสติปัญญา เจตคติ ค่านิยม จิตสังคม และจริยธรรม

2. การพัฒนาเปลี่ยนแปลงของนิสิตที่ได้รับอิทธิพลจากสถาบันอุดมศึกษาโดยเฉพาะ ได้แก่ การพัฒนาเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ และความรู้ความเข้าใจ เหตุผลเชิงจริยธรรม และการได้รับผลตอบแทนในด้านอาชีพ และรายได้ มากกว่า ด้านเจตคติ ค่านิยม และลักษณะทางจิตสังคม

3. การเปลี่ยนแปลงของนิสิตที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับบริบทที่แตกต่างกันของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ระเบียบแบบแผนที่ถือปฏิบัติ คุณภาพ และโครงสร้างของสถาบันอุดมศึกษา

4. การเปลี่ยนแปลงของนิสิตมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่นิสิตได้รับแตกต่างกัน ได้แก่ สาขาวิชาที่ศึกษา การได้รับการสนับสนุน โอกาส และประสบการณ์ต่างๆที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น โดยการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่นิสิตได้รับนั้นขึ้นอยู่กับความรับผิดชอบของนิสิตเองเป็นสำคัญ

5. การเปลี่ยนแปลงของนิสิตมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของนิสิต ความแตกต่างในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้และความรู้ความเข้าใจที่เป็นผลจากการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ ความถนัด และระดับพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ส่วนความแตกต่างในด้านเศรษฐสังคมสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในการประกอบอาชีพทั่วไปมีน้อยมาก แต่ในวิชาชีพเฉพาะพบว่านิสิตที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงได้รับโอกาสมากกว่า

6. อิทธิพลของสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของนิสิตในระยะยาว ได้แก่ การประกอบอาชีพและรายได้ สติปัญญา จริยธรรม ลักษณะทางจิตสังคม ค่านิยม เจตคติ รวมทั้งปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

แอสติน (Astin. 1993: 7-16.) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงนิสิต ได้อธิบายว่า การเปลี่ยนแปลงของนิสิตได้รับอิทธิพลจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ ทั้งที่เกิดจากสถาบันอุดมศึกษา และ

ปัจจัยอื่นๆ โดยได้กำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) สภาพแวดล้อม (Environment) และผลลัพธ์ (Outcomes) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของนิสิตตามโมเดล I-E-O ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า หมายถึง ลักษณะที่เป็นภูมิหลังของนิสิตในระยะเริ่มเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่นิสิตได้รับก่อนเข้าเรียน เช่น ความรู้จากรายวิชาต่างๆ ที่นักศึกษาได้เรียนรู้มาในระดับมัธยมศึกษา ผลการเรียนเดิม เหตุผลในการเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง รวมทั้งคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต เช่น เพศ อายุ การนับถือศาสนา

2. สภาพแวดล้อม หมายถึง นโยบายของสถาบันอุดมศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียน- การสอน คณาจารย์ กลุ่มเพื่อน และประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดที่นิสิตเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย นับตั้งแต่เข้าศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา ได้แก่ ลักษณะของสถาบันอุดมศึกษา เช่น ประเภท และขนาดของสถาบันอุดมศึกษา ลักษณะของกลุ่มเพื่อน เช่น เจตคติหรือค่านิยมของกลุ่มเพื่อน ลักษณะของอาจารย์ เช่น วิธีสอน หรือพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ความคิดเห็นต่อหลักสูตร รายวิชา เนื้อหาวิชา การเลือกวิชาเอก รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษา (Institutional involvement) เช่น มีการใช้เวลาในการทำกิจกรรมต่างๆภายในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเหมาะสม และการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต

3. ผลลัพธ์ทางการศึกษา หมายถึง ผลลัพธ์ด้านความรู้หรือด้านสติปัญญา (Cognitive) อาจพิจารณาจาก คะแนนเฉลี่ยสะสม การสำเร็จการศึกษา การมีงานทำที่ดี การมีรายได้สูง และผลลัพธ์ด้านจิต (Affective) เช่น คุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาที่แสดงออกภายหลังได้รับประสบการณ์ต่างๆ จากสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา เป็นความเปลี่ยนแปลง หรือความ ก้าวหน้าของนิสิต อันเป็นผลมาจากการได้รับการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา เปรียบเทียบกับคุณลักษณะของนิสิตเมื่อแรกเริ่มเข้าศึกษา

นอกจากนี้ แอสติน ยังอธิบายว่า การศึกษาผลลัพธ์ที่นิสิต ได้รับจากการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จำเป็นต้องประเมินจากองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

ประเภทผลลัพธ์ทางการศึกษา (Type of Outcome) จำแนกเป็นผลลัพธ์ทางด้านสติปัญญาความรู้ และผลลัพธ์ทางด้านจิตพิสัย ผลลัพธ์ด้านสติปัญญา ความรู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับความมุ่งหมายของการศึกษา เช่น คะแนนเฉลี่ยสะสม การสำเร็จการศึกษา การมีงานทำ การมีรายได้ประจำ ตลอดจนการมีทักษะทางสติปัญญาในด้านต่างๆ ซึ่งการศึกษาผลลัพธ์ด้านสติปัญญาความรู้จะต้องมีการควบคุมสถานการณ์ และใช้ระยะเวลาพอสมควร ส่วนผลลัพธ์ทางด้านจิตพิสัยเกี่ยวข้องกับ เจตคติ ความรับผิดชอบ

ทางสังคม ตลอดจนคุณลักษณะต่างๆ ซึ่งส่วนใหญ่สามารถศึกษาได้จากการให้นิสิตรายงานความก้าวหน้าของตนในเรื่องนั้นๆ

ประเภทของข้อมูล (Type of Data) หมายถึง ชนิดของข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินผลลัพธ์ทางการศึกษา แบ่งเป็น

3.2.1 ข้อมูลทางจิตวิทยาเป็นข้อมูลที่เกี่ยวกับ ลักษณะภายในของนิสิต ซึ่งสามารถวัดได้โดยทางอ้อม เช่น จากการตอบแบบสอบถาม หรือการสรุปเชิงสันนิษฐานจากคุณลักษณะบางประการของนิสิต

3.2.2 ข้อมูลเชิงพฤติกรรม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ การแสดงออก หรือการประพฤติปฏิบัติของนิสิตนักศึกษา ที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่งสามารถวัดได้จากการแสดงออกเมื่อนิสิตนักศึกษามีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมต่างๆในสถาบันอุดมศึกษา

มิติของเวลา (Time Dimension) การได้รับการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิต ได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งโดยทั่วไป สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่กำหนดเป้าหมายหลักในการดำเนินงาน เพื่อให้นิสิตมีการพัฒนาที่ส่งผลไปในระยะเวลา อันยาวนานมากกว่าเป็นการพัฒนาที่มีผลในชั่วระยะเวลาอันสั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงมักใช้ความพยายามทุกวิถีทางที่จะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นิสิตได้มีการพัฒนาที่ครอบคลุมครบถ้วนทุกด้านอย่างสมบูรณ์ที่สุดเท่าที่สามารถจะดำเนินการได้ เพื่อช่วยให้นิสิตได้พัฒนาเต็มศักยภาพสูงสุดอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน อย่างไรก็ตามนิสิตส่วนใหญ่ไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายดังกล่าว หรืออาจไม่มีความอดทนเพียงพอที่จะรอคอยผลการพัฒนาในระยะยาว หรือ อีกนัยหนึ่งก็คือ นิสิตมักจะสนใจเป้าหมายของการศึกษาที่ใกล้ตัว เช่น ในระหว่างที่กำลังศึกษาอยู่ตนเองจะได้รับความรู้ในเรื่องใดบ้าง หรือตนเองจะสอบผ่านในแต่ละรายวิชาได้หรือไม่ และผลการเรียนในแต่ละรายวิชานั้นจะเป็นอย่างไร รวมทั้งผลการเรียนโดยรวมจะเป็นเช่นไร มากกว่าเป้าหมายที่ไกลตัวออกไป เช่น ประสบการณ์การเรียนรู้ที่นิสิตได้รับขณะกำลังศึกษาอยู่นั้นจะส่งผลให้เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ตนเองจะมีพัฒนาการในแต่ละด้านอย่างไร

ชิคเคอริงและไรซ์เซอร์ (Chickering; & Reisser. 1993: 265-279) ศึกษาเรื่องสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่มีอิทธิพลสำคัญในการพัฒนานิสิตนักศึกษา ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิต 7 ประการ ดังนี้

1. ความชัดเจนแน่นอนของจุดมุ่งหมาย นโยบาย กระบวนการดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆของสถาบันอุดมศึกษา ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานโดยรวมของ สถาบันฯ บรรลุผลตามที่มุ่งหมายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิต

2. ขนาดของสถาบันอุดมศึกษา จำนวนนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันฯควรมีปริมาณเหมาะสมกับโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของสถาบันฯได้อย่างเต็มที่ เพื่อให้นิสิตได้รับความพึงพอใจที่จะเข้ามีส่วนร่วม และสามารถในการพัฒนาศักยภาพของนิสิตแต่ละคนในแต่ละด้านได้อย่างเหมาะสมและทั่วถึง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ การมีสัมพันธภาพทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมจากสถานการณ์หลากหลายมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนานิสิตในด้านต่างๆ

4. หลักสูตร ควรครอบคลุมประสบการณ์ที่มีคุณค่าต่อการพัฒนานิสิตทั้งในด้านสติปัญญาความสามารถรวมทั้งคุณลักษณะส่วนตัวต่างๆ

5. การสอน พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ต้องเปิดโอกาสให้นิสิตได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและการทำงานร่วมกันระหว่างนิสิตกับอาจารย์และเพื่อน การให้ข้อมูลป้อนกลับ การตั้งใจแน่วแน่และทุ่มเทให้กับการเรียนตามเป้าหมายที่กำหนด การยอมรับความแตกต่างในความรู้ความสามารถของบุคคล วิธีการแสวงหาความรู้จากสิ่งต่างๆรอบด้าน ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนานิสิต

6. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนิสิตกับเพื่อนและบุคลากรฝ่ายต่างๆในสถาบันฯ มีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนส่งเสริมการพัฒนานิสิตได้เป็นอย่างดี

7. การประสานการดำเนินงานด้านการพัฒนานิสิต และการบริการวิชาการ กับ การบริการด้านกิจการนิสิต โดยเฉพาะบุคลากรที่เกี่ยวข้องในงานกิจการนิสิต จะต้องมีความเป็นนักวิชาการในการทำงานร่วมกับอาจารย์ในการประยุกต์ทฤษฎีทางการพัฒนานิสิต มาใช้เพื่อการพัฒนานิสิตอย่างมีประสิทธิภาพ

สำเนาว์ ขจรศิลป์ (2538: 9-14) ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยให้เป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ โดยได้กำหนดเป้าหมายทั่วไปในการพัฒนาว่าควรประกอบด้วยเป้าหมายอย่างน้อย 7 ประการ ดังนี้

1. ด้านวิชาการและวิชาชีพ โดยมุ่งพัฒนาเจตคติ และทักษะในการเรียน เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาชีพ ความรู้และทักษะในการบริหาร ความรู้และทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศและคอมพิวเตอร์ตลอดจนเป็นผู้ใฝ่รู้อยู่เสมอ

2. ด้านสติปัญญา โดยมุ่งพัฒนาความสามารถในการคิด การวิเคราะห์ ความรอบคอบไตร่ตรอง และเห็นการณ์ไกล

3. ด้านสังคม โดยเน้นการพัฒนาทักษะในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นโดยกระบวนการประชาธิปไตย กิริยามารยาทในสังคม มนุษยสัมพันธ์ และรอบรู้ทั้งวัฒนธรรมไทยและต่างชาติที่ต้องเกี่ยวข้องติดต่อด้วย

4. ด้านอารมณ์ โดยเน้นการทำความเข้าใจอารมณ์ของตนเอง การปรับและควบคุมอารมณ์ตลอดจนการพัฒนาอารมณ์ทางด้านสุนทรียภาพเพื่อให้เห็นคุณค่าของศิลปะ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม

5. ด้านเอกลักษณ์ โดยเน้นการทำความเข้าใจบุคลิกภาพของตนเองในทุกๆด้าน การพัฒนาความสนใจในอาชีพ การวางแผนเพื่อประกอบอาชีพ การวางแผนการดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของตน

6. ด้านร่างกาย โดยเน้นการพัฒนาความเจริญเติบโตในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย การพัฒนา เจตคติและทักษะในการรักษาสุขภาพร่างกาย และสุขภาพจิตให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงอยู่เสมอ

7. ด้านคุณธรรม โดยเน้นคุณธรรมขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความกตัญญูกตเวที ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน เสียสละเพื่อส่วนรวม ลดเลิกอบายมุข ตลอดจนการส่งเสริมให้ยึดมั่นปฏิบัติตาม คำสอนของศาสนาและจรรยาบรรณในอาชีพ

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนานิสิต ได้เสนอแนวคิดซึ่งมาจากทฤษฎีทางการ ศึกษาที่เรียกว่า “ทฤษฎีทรัพยากร” (Resource Theory) อธิบายว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนานิสิต ได้แก่

1. ปัจจัยทางด้านบริหาร ประกอบด้วย ปรัชญา ปณิธานในการผลิตบัณฑิตของสถาบัน นโยบายและมาตรการในการพัฒนานิสิต และกฎระเบียบของสถาบัน ตลอดจนกฎระเบียบของทางราชการ

2. ปัจจัยทางด้านวิชาการ ประกอบด้วย หลักสูตร วิธีการสอน และการวัดผล

3. ปัจจัยด้านกิจการนิสิต ประกอบด้วย การจัดบริการต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนานิสิต การใช้ทฤษฎีและความสามารถในการพัฒนานิสิตนักศึกษา

4. ปัจจัยด้านบุคลากร โดยเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ มีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอ มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

5. ปัจจัยด้านงบประมาณ จะต้องมีความเหมาะสมที่จะพัฒนานิสิตนักศึกษาให้ได้ผลดี

6. ปัจจัยด้านนิสิต หมายถึงบุคลิกภาพของนิสิตซึ่งพิจารณาทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นรายกลุ่ม ประกอบด้วยลักษณะที่มองเห็นได้ภายนอก เช่น รูปร่างหน้าตา และลักษณะที่อยู่ภายในตัว เช่น ระดับสติปัญญา

7. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วยสภาพแวดล้อม 3 ชนิด คือ สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต เช่น อาคารสถานที่ และอุปกรณ์ต่างๆ สภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิต เช่น

พืช สัตว์ และคน สภาพแวดล้อมที่คนสร้างขึ้น เช่น กลุ่มเพื่อน กิจกรรมนิสิต ประเพณี และระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งไม่รวมสภาพแวดล้อมสองชนิดแรก สภาพแวดล้อมภายในที่มีความสมบูรณ์ย่อมทำให้การพัฒนานิสิตได้ผลดี

8. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกของสถาบันอุดมศึกษา หมายถึงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยการมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีส่งผลต่องบประมาณ สภาพสังคมและการเมืองที่ดีจะเอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆของนิสิต

ผลการศึกษาวิจัยของ สุชาดา สุธรรมรักษ์ (2545: บทคัดย่อ, 12) เรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ :การวิเคราะห์โมเดลลิสเรลที่มีตัวแปรแฝง ได้บูรณาการกรอบแนวคิดในการพัฒนาโมเดลจากโมเดลทั่วไปเพื่อประเมินการเปลี่ยนแปลงของนิสิตของแพสแคเรลลา ทฤษฎีการพัฒนานิสิตชั้นปีที่ 1 ของตินโต โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า สภาพแวดล้อมและผลลัพธ์ เพื่อศึกษาผลลัพธ์ทางการศึกษาของนิสิตของแอสติน และทฤษฎีมุ่งมั่นและการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยของนิสิตของแอสติน ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า ลักษณะการมุ่งมั่นและการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย และลักษณะความสัมพันธ์กับอาจารย์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อการพัฒนาการเรียนรู้ในผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้และด้านจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อนมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อการพัฒนาการเรียนรู้ในผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้ แต่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อพัฒนาการเรียนรู้ในผลลัพธ์ด้านจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าลักษณะสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยตามการรับรู้ของนิสิตเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมเชิงบวกต่อการพัฒนาการเรียนรู้ในผลลัพธ์ด้านการเรียนรู้และด้านจิต โดยส่งผ่านลักษณะการมุ่งมั่นและการเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ลักษณะความสัมพันธ์กับอาจารย์ และลักษณะความสัมพันธ์กับเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยข้างต้น อาจสรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษามีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิตทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านต่างๆ ซึ่งนักวิชาการด้านการอุดมศึกษาได้ศึกษาไว้และมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ แนวคิดเรื่องโมเดล I-E-O เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยนำเข้าและสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา ต่อการพัฒนานิสิตในสถาบันอุดมศึกษา ของ แอสติน ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนานิสิตไว้ในส่วนของปัจจัยนำเข้า (Input) และสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา (Environment) โดยด้านปัจจัยนำเข้า แอสตินได้กล่าวถึงคุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ของครอบครัว วิธีการเลี้ยงดูของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

(Astin.1993 : 7-16) เช่นเดียวกับ แพสแคเรลลา ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยด้านภูมิหลังและลักษณะส่วนตัว Pascarella; & Terenzini. 1991: 53-55) และสำเนาว์ ขจรศิลป์ (2538 : 9-14) ที่ได้กล่าวถึงปัจจัยด้านนิสิต นอกจากนี้ผลงานวิจัยของสุชาดา สุธรรมรักษ์ (2545: บทคัดย่อ, 12) ก็ได้ทำการศึกษาภูมิหลังและลักษณะส่วนตัวของนิสิตไว้เช่นเดียวกัน ส่วนด้านสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา แอสติน ได้อธิบายว่าประกอบด้วย หลักสูตร ลักษณะ ประเภท และนโยบายของสถาบันอุดมศึกษา กลุ่มเพื่อน การเข้าร่วมกิจกรรม และประสบการณ์ต่างๆที่นิสิตได้รับจากการเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งหมด (Astin.1993 : 7-16) ในขณะที่ แพสแคเรลลา ได้กล่าวถึงปัจจัยที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะโครงสร้าง การจัดองค์กรของสถาบันอุดมศึกษา ปัจจัยด้านการรับรู้ลักษณะสภาพแวดล้อมในสถาบันอุดมศึกษา ปัจจัยด้านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับบุคลากรฝ่ายต่างๆในสถาบันอดุมศึกษา และปัจจัยด้านความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ (Pascarella; & Terenzini. 1991: 53-55) เช่นเดียวกับชิคเคอริ่งและไรซ์เซอร์ (Chickering; & Reisser. 1993: 265-279) ที่ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและคงที่ของสถาบันอุดมศึกษา บทบาทของสถาบันอุดมศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับอาจารย์ หลักสูตร การสอน ความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตกับเพื่อน การประสานงานด้านพัฒนาวิชาการและกิจการนิสิต และสำเนาว์ ขจรศิลป์ (2538: 9-14) ที่ได้กล่าวถึง ปัจจัยด้าน การบริหาร ปัจจัยด้านวิชาการ ปัจจัยด้านกิจการนิสิต ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้งานวิจัยของ สุชาดา สุธรรมรักษ์ (2545, บทคัดย่อ : 12)ได้ศึกษาปัจจัยด้านลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ลักษณะสภาพแวดล้อมตามการรับรู้ของนิสิต สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนิสิต และระหว่างนิสิตด้วยกันเอง การมุ่งมั่นเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการและกิจกรรมนิสิต จากแนวคิดและผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนานิสิต ของนักวิชาการดังกล่าวสามารถสรุปได้ ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 สรุปแนวคิดปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนานิสิตนักศึกษา

ปัจจัย	นักวิชาการ				
	แอสติน	แพส แคเรลลา	ชิคเคอริ่ง และ ไรซ์เซอร์	สำเนาว์ ขจร ศิลป์	สุชาดา สุธรรม รักษ์
1. ภูมิหลังและลักษณะส่วนตัวของนิสิตนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ การนับถือศาสนา ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัว วิธีการเลี้ยงดูของครอบครัว ทัศนคติ ค่านิยม แรงจูงใจ ความสนใจ ความถนัด	√	√	√	√	√
2. โครงสร้างการจัดองค์การ/ลักษณะของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ขนาด ประเภท ลักษณะการรับนักศึกษา	√	√	√	-	-
3. สภาพแวดล้อม ได้แก่ จุดมุ่งหมาย นโยบายการบริหาร ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา การจัดหลักสูตร การเรียนการสอน ลักษณะอาจารย์ เช่น วิธีสอน พฤติกรรมการสอน ลักษณะกลุ่มเพื่อน สาขาวิชาที่ศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆในสถาบันอุดมศึกษา	√	√	√	√	√

การวัดลักษณะผู้เรียน

การวัดตัวแปรด้านบุคลิกภาพ เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของสิ่งเร้ากับการตอบสนองของมนุษย์ โดยกำหนดเป็นลักษณะตัวเลข เพื่อบรรยายคุณลักษณะทางด้านปริมาณ หรือคุณภาพของบุคลิกภาพนั้น ทั้งนี้ตัวเลขเหล่านั้นจะต้องกำหนดขึ้น อย่างมีหลักเกณฑ์บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัย (Traits) ที่รวมกันเป็นแบบฉบับเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล และเป็นสิ่งที่ย้ำให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งพิจารณาจากรูปแบบพฤติกรรมของบุคคลนั้นที่แสดงออกหรือตอบสนอง (Interaction) ต่อสิ่งแวดล้อม โครงสร้างของบุคลิกภาพโดยทั่วไป ประกอบด้วย

1. สติปัญญาหรือความสามารถพิเศษ เป็นคุณสมบัติทางสมองส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าบุคคลสามารถทำอะไรได้บ้างถ้าบุคคลนั้นพยายาม แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 ความถนัดทางธรรมชาติ เป็นการปฏิบัติงานที่แสดงถึงขีดความสามารถของบุคคลที่จะกระทำกิจกรรมต่างๆเพื่อการปฏิบัติงานในระยะต่อไป ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นอาจเป็นผลมาจากการเรียนรู้ หรือการฝึกทักษะ

1.2 ความสัมฤทธิผล เป็นการกระทำที่แสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นได้เรียนรู้อะไรไปบ้างแล้วในการปฏิบัติงาน

2. อารมณ์ เป็นคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของจิตใจที่โต้ตอบกับสิ่งแวดล้อม

3. แรงจูงใจ เป็นคุณสมบัติที่สามารถจำแนกได้เป็นความต้องการ ความสนใจ และเจตคติ

4. พฤติกรรม หรือการแสดงออก เป็นการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าบางอย่าง ไม่ว่าสิ่งเร้านั้นจะเกิดจากภายในหรือภายนอกร่างกายมาจูงใจ หรือก่อให้เกิดความเครียด อันเป็นผลให้มนุษย์เกิดภาวะที่เตรียมพร้อมเสมอที่จะแสดงพฤติกรรม

จุดมุ่งหมายในการวัดบุคลิกภาพอาจเป็นการวัดเพื่อสร้างทฤษฎี โดยเป็นการวัดเพื่อให้ได้ข้อมูลมาอธิบาย หรือแยกแยะคุณลักษณะหรือตัวแปรต่างๆ ของบุคลิกภาพ หรือเป็นการวัดเพื่อผลในการนำไปใช้ โดยเป็นการวัดเพื่อประเมินเครื่องมือตลอดจนการนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับไปตัดสินใจและทำนายเกี่ยวกับบุคคลนั้นในสถานการณ์ต่างๆ (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. 2520: 1-7) นอกจากนี้ อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน (2532: 1) ได้อธิบายว่า การวัดลักษณะผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียน เพื่อการคัดเลือก (Selection)จำแนก (Classification) บรรจุ (Placement) ผู้เรียน เพื่อการให้การรับรองผลการเรียน(Certification) สำหรับการตัดสินใจเลื่อนชั้นหรือซ้ำชั้น เพื่อการทำนายผลการเรียนต่อไป(Prediction) เพื่อการรายงานผลการเรียนสำหรับเป็นข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ให้กับผู้สอนเพื่อปรับปรุงการสอน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการบริหาร การจัดการ และการวิจัยในลำดับต่อไปและลักษณะของผู้เรียนที่ควรวัด ได้แก่ ลักษณะที่แสดงพัฒนาการของสมอง อารมณ์ จิตใจ สังคมและร่างกาย ในขณะที่ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2545: 3 – 4) กล่าวว่า การวัดผล คือ กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์อย่างมีกฎเกณฑ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แทนปริมาณ หรือคุณภาพของคุณลักษณะที่วัด ซึ่ง

สามารถจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ การวัดลักษณะทางกายภาพ หมายถึง การวัดคุณลักษณะที่เป็นรูปธรรม สังเกตได้ หรือสัมผัสได้ชัดเจน เช่นส่วนสูง น้ำหนัก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการวัดทางวิทยาศาสตร์ สิ่งที่จะวัด และเครื่องมือที่ใช้วัด มีความชัดเจน แน่นอนเชื่อถือได้ และการวัดผลทางด้านจิตวิทยา หมายถึง การวัดคุณลักษณะที่เป็นนามธรรมที่เป็นคุณลักษณะของมนุษย์ เช่น ความรู้ความสามารถ เจตคติ สติปัญญา ความถนัดของบุคคล ซึ่งไม่สามารถสังเกตหรือสัมผัสได้โดยตรง เครื่องมือที่ใช้วัดจึงต้องอาศัยการวัดทางอ้อม โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับคุณลักษณะนั้นๆ เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบการวัดบุคลิกภาพหรือลักษณะของผู้เรียนที่มีลักษณะเป็นนามธรรมนั้นไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่จะต้องอาศัยเครื่องมือเพื่อเป็นสิ่งเร้าหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงปฏิกริยาต่างๆออกมาแล้วจึงดำเนินการวัดบุคลิกภาพหรือลักษณะนั้นจากปฏิกิริยาที่ผู้เรียนแสดงออก ผลของการวัดจะมีความเที่ยงตรงแน่นอน น่าเชื่อถือเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งมีกระบวนการในการสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรทางบุคลิกภาพ แบ่งได้ 3 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูลเพื่ออธิบายตัวแปร เนื่องจากการวัดบุคลิกภาพต้องการศึกษาแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคล ดังนั้นการสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรบุคลิกภาพจึงต้องพยายามสร้างโครงแบบพฤติกรรมของตัวแปรทางบุคลิกภาพขึ้นก่อน ในขั้นนี้ จึงเป็นการรวบรวมข้อมูล เพื่ออธิบายตัวแปร เป็นการพยายามศึกษาธรรมชาติของตัวแปรทางบุคลิกภาพที่ต้องการเครื่องมือวัดซึ่งมีแนวทางการศึกษา 2 แนวทาง ได้แก่

1.1 วิธีอาศัยทฤษฎีหรืองานวิจัยที่มีผู้ศึกษาก่อนแล้ว (Rational Approach) เป็นการศึกษาธรรมชาติของตัวแปรจากการรวบรวม และวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำมาอธิบายตัวแปรจากทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแบบสอบถามที่เคยมีผู้สร้างไว้เพื่อนำไปสร้างโครงแบบพฤติกรรม

1.2 วิธีอาศัยข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น (Empirical Approach) นิยมใช้ในการศึกษาธรรมชาติของตัวแปรที่ไม่สามารถใช้ทฤษฎีหรืองานวิจัยอื่นๆ มาอธิบายได้ หรือนิยมใช้กับตัวแปรทางบุคลิกภาพใหม่ๆ ที่ไม่เคยมีการศึกษามาก่อน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่ามีคุณลักษณะเกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นพฤติกรรมจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการวัดต่างๆ เช่น สังเกต สัมภาษณ์ หรือใช้แบบสอบถาม นำผลที่ได้มาจัดกระทำ และวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้างโครงแบบพฤติกรรม

2. ขั้นอธิบายตัวแปร เป็นการนำข้อมูลที่ได้รับในขั้นตอนแรกมาสร้างโครงแบบพฤติกรรม โดยอาศัยการวิเคราะห์รวมกลุ่มพฤติกรรม เป็นการแจกแจงและรวบรวมพฤติกรรมต่างๆโดยอาศัยหลักการและเหตุผลทางตรรกศาสตร์ โดยแยกพฤติกรรมบางกลุ่มที่เป็นอิสระออกจากกันหรือบางกลุ่มของพฤติกรรมอาจมีลักษณะบางอย่างร่วมกัน ซึ่งอาจสร้างขึ้นเป็นโครงแบบ (Model) เมื่อได้พฤติกรรมกลุ่มใหญ่แล้วก็พยายามนิยามลักษณะเฉพาะของแต่ละพฤติกรรม และเมื่อนิยามลักษณะเฉพาะได้แล้ว ก็สามารถนิยามหรืออธิบายลักษณะตัวแปรทางบุคลิกภาพ เพื่อประโยชน์ในการสร้างเครื่องมือ นักวัดบุคลิกภาพนิยมที่จะนิยามตัวแปรในรูปแบบนิยามปฏิบัติการ (Operational Definition) ประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการ คือ

2.1 ลักษณะภายใน บุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะภายในที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งไม่สามารถสังเกตหรือสอบวัดได้โดยตรง แต่สามารถอ้างอิงถึงได้โดยอาศัยดัชนี หรือความเข้มของพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ซึ่งเป็นการวัดทางอ้อม

2.2 พฤติกรรมที่แสดงออก จากคุณลักษณะภายใน ซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมนั้น ในการสร้างนิยามปฏิบัติการจะต้องกำหนดด้วยว่า คุณลักษณะภายในนั้นจะกำหนดให้บุคคลแสดงพฤติกรรมใดออกมา

2.3 สถานการณ์หรือสิ่งเร้า เป็นเงื่อนไขหรือสภาวะที่เหมาะสมที่จะนำมาเร้าคุณลักษณะภายในให้แสดงพฤติกรรมออกมา เพื่อที่จะสังเกตหรือวัดได้

2.4 กำหนดเกณฑ์ที่เป็นเครื่องชี้บ่ง หรือเป็นดัชนีบอกพฤติกรรมของบุคคลว่าแสดงพฤติกรรมเช่นนี้ มีความหมายใด เป็นไปในทางที่เหมาะสมหรือไม่

3. ขั้นการสร้างและประเมินผลเครื่องมือ เป็นขั้นต่อเนื่อง จากที่ได้สร้างนิยามปฏิบัติการ เพราะในการสร้างนิยามปฏิบัติการ จะต้องมีการกำหนดสถานการณ์ หรือสิ่งเร้า ที่จะมาเร้าให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา นั่นคือ การกำหนดเครื่องมือในการวัดนั่นเอง เครื่องมือดังกล่าวไม่ได้จำกัดเพียงแบบทดสอบหรือแบบสอบถามเท่านั้น ในบางตัวแปรอาจจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลายประเภทก็ได้เพื่อผลที่จะนำไปประเมินบุคลิกภาพมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์.2520: 10 – 13)

นิยามปฏิบัติการในขั้นการอธิบายตัวแปร มีความสำคัญต่อการวิจัยมากเพราะช่วยให้นักวิจัยสามารถวัด หรือสร้างสิ่งที่เป็นนามธรรมของตัวแปร เป็นการเชื่อมระดับนามธรรมของตัวแปรและทฤษฎีไปสู่ระดับของการสังเกต เป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างนักวิจัยให้ตรงกันเมื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ค้นพบ เนื่องจากนักวิจัยอาจใช้การนิยามองค์ประกอบอธิบายตัวแปรขณะทำการศึกษาในระดับทฤษฎี เช่น การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ ซึ่งเมื่อต้องการศึกษาในระดับของข้อมูลเชิงประจักษ์ นักวิจัยจะต้องให้ความหมายของตัวแปรนั้นใหม่ในลักษณะของเหตุการณ์ต่างๆ ที่สามารถสังเกตได้ เพื่อแทนลักษณะของตัวแปรเหล่านั้น เหตุการณ์ต่างๆ ที่นำมาอธิบายหรือให้ความหมายนี้มีบทบาทเป็นตัวชี้วัดของลักษณะนามธรรมของตัวแปร (เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. 2549: 24) ตัวชี้วัด (Indicators)

จอห์นสโตน (วรรณี แกมเกตุ. 2546: 26 – 28; อ้างอิงจาก Johnstone, J.N. 1981. Indicators of Education Systems: unpaged) อธิบายความหมายว่า ตัวชี้วัดเป็นสารสนเทศที่บ่งบอกปริมาณเชิงสัมพันธ์หรือสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยไม่ต้องบ่งบอกสภาวะที่เจาะจง หรือชัดเจน แต่บ่งบอกหรือสะท้อนภาพของสถานการณ์ที่เราสนใจเข้าไปตรวจสอบอย่างกว้างๆ หรือให้ภาพเชิงสรุปโดยทั่วไป ซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคต ลักษณะสำคัญของตัวชี้วัด สามารถสรุปได้ 3 ประการ คือ

1. เป็นสิ่งที่บ่งบอกหรือกำหนดเป็นปริมาณ หรือสามารถทำให้เป็นปริมาณได้ มิใช่เป็นการบรรยายข้อความ ในการตีความหมายค่าตัวเลขของตัวชี้วัดแต่ละตัวจะต้องนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่สร้างขึ้น จึงจะสามารถบอกได้ว่าค่าตัวเลขที่ได้สูงหรือต่ำมีความหมายอย่างไร และในการกำหนดเกณฑ์ การแปลความหมายระบบตัวเลขของตัวชี้วัดที่สร้างขึ้นต้องมีความชัดเจน

2. ค่าของตัวชี้วัด เป็นค่าชั่วคราว ไม่ถาวร มีการผันแปรตามเวลา และสถานที่นั่นคือ ตัวชี้วัดจะบอกความหมายเฉพาะในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง และเฉพาะเขตพื้นที่ หรือบริเวณส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบที่ต้องการตรวจสอบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาและสถานที่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำตัวชี้วัดนั้น

3. ตัวชี้วัดเป็นสิ่งที่บ่งบอกสภาวะของสิ่งที่มุ่งวัดในลักษณะกว้างๆ หรือให้ภาพเชิงสรุปโดยทั่วไปมากกว่าที่จะเป็นภาพเฉพาะเจาะจงในรายละเอียดส่วนย่อย

อาจกล่าวได้ว่า ตัวชี้วัด มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างเครื่องมือการวัด และการประเมินผล โช่วยให้ผู้พัฒนาเครื่องมือสามารถกำหนดสิ่งเร้าสำหรับกระตุ้นการแสดงออกหรือพฤติกรรมที่จะตรวจสอบตามประเด็นที่ได้กำหนดขึ้นจากตัวชี้วัดนั้นได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้ง 9 ด้าน ประกอบด้วย ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขั้นที่ 2 การสร้างเครื่องมือศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขั้นที่ 3 การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2553 รายละเอียดการดำเนินการในแต่ละขั้นมี ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดกรอบแนวคิดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โดยศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารเกี่ยวกับความหมายอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ใช้ประกอบการสอนวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ ซึ่งคณะผู้วิจัยบูรณาการแนวคิดจากการทบทวนเอกสาร นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และนำไปตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้บริหารที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์(มศว 151) อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 9 ด้าน เพื่อนำมากำหนดความหมายและตัวบ่งชี้ ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 สรุปแนวคิดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อัตลักษณ์	ตัวบ่งชี้
1. ใฝ่รู้ตลอดชีวิต หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชอบ ความพยายาม ทุ่มเท กระตือรือร้นในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง	1. ความชอบแสวงหาความรู้/เรียนรู้ 2. ความพยายามในการแสวงหาความรู้/เรียนรู้ 3. ความทุ่มเทเพื่อให้ได้ความรู้/เรียนรู้ 4. ความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้/เรียนรู้
2. คิดเป็นทำเป็น หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการตระหนักถึงสิ่งที่ต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวและสังคม แล้วนำมาพิจารณาแยกแยะ จัดระบบ สรุป เปรียบเทียบและสร้างสรรค์สิ่งใหม่เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ ตลอดจนการแสดงออกทางพฤติกรรมในการรับรู้และบอกคุณค่าของสิ่งเหล่านั้นในทางปฏิบัติ	1. การตระหนัก 2. การพิจารณาแยกแยะ 3. การจัดระบบความคิด 4. การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ 5. การนำสิ่งที่คิดไปใช้ในทางปฏิบัติ 6. การบอกคุณค่าในทางปฏิบัติ

อัตลักษณ์	ตัวบ่งชี้
3. หนักเอาเบาสู้ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีมานะอดทน อุตสาหะพากเพียรพยายามมุ่งมั่นในการทำกิจกรรมอย่างจริงจังโดยไม่เลือกงานหรือกิจกรรม รวมทั้งมีความหนักแน่นต่อคำติชมและพยายามในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้ลุล่วง	1. ความอดทนต่อความยากลำบาก 2. ความอุตสาหะพากเพียร 3. ความมุ่งมั่น 4. ความหนักแน่ต่อคำติชม 5. ความพยายามในการแก้ปัญหา
4. รู้กาลเทศะ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการประพฤติตนและการแสดงออกโดยกิริยา วาจาที่เหมาะสมกับ บุคคล เวลา และสถานที่ต่างๆ	1. การแสดงกิริยาวาจาที่เหมาะสมกับบุคคล เวลา สถานที่ 2. การประพฤติตนเหมาะสมกับบุคคล เวลา สถานที่
5. เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการรักษา การใช้ การพัฒนา และการเคารพสิทธิ ในสมบัติสาธารณะต่างๆ และการแสดงความช่วยเหลือในสาธารณประโยชน์	1. การรักษาสาธารณะสมบัติ 2. การใช้และพัฒนาสาธารณะสมบัติ 3. การเคารพสิทธิผู้อื่นในการใช้สาธารณะสมบัติ 4. การช่วยเหลือสาธารณประโยชน์

อัตลักษณ์	ตัวบ่งชี้
6. มีทักษะสื่อสาร หมายถึง พฤติกรรมที่ประกอบด้วย การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ดังนี้	
-การพูด หมายถึง การสะท้อนออกมาถึงสิ่งที่รู้ สิ่งที่คิดหรือรู้สึกไปยังผู้ฟังได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล โอกาส และสถานที่ได้อย่างน่าประทับใจ	1. การสะท้อนสิ่งที่รู้ คิดและความรู้สึกด้วยวาจา 2. ความเหมาะสมกับบุคคล และกาละเทศะ
-การฟัง หมายถึง การรับสารด้วยความตั้งใจ ตั้งแต่ต้นจนจบโดยการพินิจ วิเคราะห์ จับประเด็นย่อย และประเด็นสำคัญได้อย่างครบถ้วน ตลอดจนสามารถแยกแยะได้ว่าอะไรคือข้อเท็จจริง	1. ความตั้งใจในการฟัง 2. การจับประเด็นหลักและรอง 3. การแยกแยะข้อเท็จจริง
-การอ่าน หมายถึง การสรุปความที่เป็นประเด็นหลักและ ประเด็นย่อย การแยกแยะประเด็นต่างๆ และสืบค้นข้อมูล ความหมายจากสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น	1. การสรุปประเด็นหลักและรอง 2. การแยกประเด็นต่างๆ 3. การสืบค้นข้อมูลและความหมายจากสื่อสิ่งพิมพ์
-การเขียน หมายถึง การสื่อความด้วยความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจตรงกับสิ่งที่ตนเองต้องการ โดยผ่านการเขียน การจดบันทึกสาระที่เป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อยจากการฟัง พูด และอ่านจากแหล่งต่างๆ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์	1. การสื่อความรู้สึกนึกคิดด้วยการเขียน 2. การจดบันทึกประเด็นหลักและประเด็นรอง
7. อ่อนน้อมถ่อมตน หมายถึง การไม่แสดงออกถึงความสามารถของตนในลักษณะของการข่มขู่ โอ้อวด เย่อหยิ่ง จองหองว่าตนเองมีความรู้ ความสามารถมากกว่าบุคคลอื่น	1. การไม่ข่มขู่ 2. การไม่โอ้อวด 3. การไม่เย่อหยิ่ง
8. งามด้วยบุคลิก หมายถึง การแต่งกาย ทรงผม สีหน้า ท่าทาง การพูด และกิริยามารยาทในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ตลอดจนการแสดงออกและวางตนได้อย่างพอเหมาะ พอควรกับกาละ โอกาส และสถานที่ เป็นที่ยอมรับและสร้างความประทับใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง	1. การแต่งกาย ทรงผม สีหน้า ท่าทาง 2. การวางตนเหมาะสมกับสถานที่และกาลเทศะ 3. การยอมรับและความประทับใจจากผู้เกี่ยวข้อง

อัตลักษณ์	ตัวบ่งชี้
9. พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ หมายถึง ความรอบรู้และรู้ลึกในศาสตร์แขนงต่างๆ และวิชาที่เรียน ตลอดจนพฤติกรรมในการนำความรู้และความสามารถไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม	1. รอบรู้ 2. รู้ลึก 3. การนำไปใช้

ขั้นที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาในขั้นตอนนี้ เป็นการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาตัวแปร โดยใช้รายการตัวบ่งชี้อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 จำนวน 40 ตัวบ่งชี้ มาพัฒนาเป็นแบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยคณาจารย์ของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ดำเนินการ ดังภาพประกอบ 1

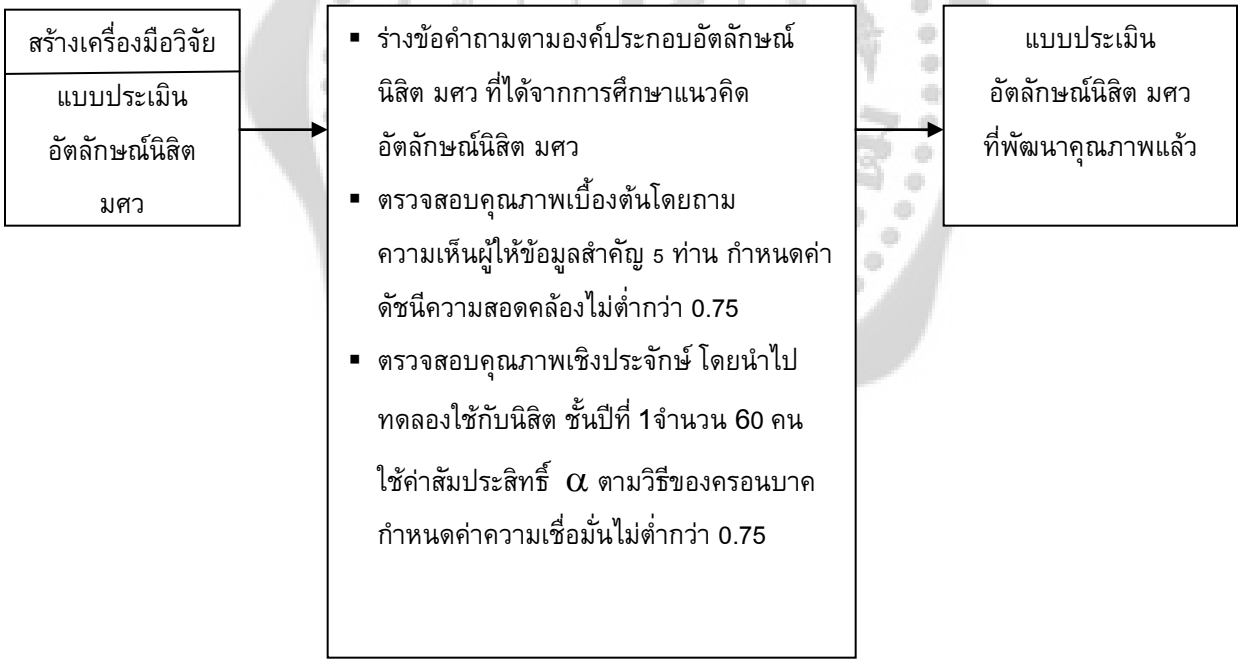

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างแบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการ ดังนี้

1. การร่างข้อคำถามและการตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น

1.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ประกอบด้วย อาจารย์ที่เป็นผู้ร่วมสอนวิชา การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์(มศว151) ที่มีความรู้ และประสบการณ์ จากสาขาวิชาต่างๆ ทั้งมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสำนักทดสอบและวัดผลทางการศึกษาและจิตวิทยา จำนวน 5 ท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีประสบการณ์ในการสอนนิสิตระดับปริญญาตรี ไม่น้อยกว่า 2 ภาคการศึกษา
2. เป็นอาจารย์ผู้ร่วมสอนรายวิชา มศว 151ไม่น้อยกว่า 2 ภาคการศึกษา

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบสำรวจความเห็นจำนวน 1 ฉบับ ลักษณะเป็นแบบสอบถามที่มีโครงสร้าง ประกอบด้วย ความหมาย และตัวบ่งชี้ พร้อมทั้งร่างข้อคำถามของลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง สมเหตุสมผล หรือความเหมาะสมของข้อคำถาม

2. การสร้างเครื่องมือ ร่างข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกเกี่ยวกับอัตลักษณ์นิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความหมายและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ เห็นว่าสอดคล้อง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง และเห็นว่าไม่สอดคล้อง ดังตัวอย่าง

แบบสอบถามความเห็น

เรื่อง

การสร้างข้อคำถามเพื่อศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่1

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้ มีจำนวน 12 หน้า ประกอบด้วย อัตลักษณ์นิสิต มศว 9 ด้าน ตัวบ่งชี้ 40 ตัว และมีข้อคำถามรวม 75 ข้อ โปรดพิจารณาข้อคำถามว่ามีความเหมาะสมกับตัวบ่งชี้แต่ละตัวหรือไม่ ถ้าเห็นว่าข้อคำถามใด มีความเหมาะสม โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ของอัตลักษณ์ที่ศึกษา โดย

1. ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง +1
2. ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 0
3. ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้อง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง -1

และโปรดให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (ถ้ามี) ในช่องหมายเหตุ

ความหมาย	ตัวบ่งชี้	ข้อคำถาม	ความเห็น			หมายเหตุ
			+1	0	-1	
ใฝ่รู้ตลอดชีวิต หมายถึง พฤติกรรมในการแสดงถึงความชอบ ความพยายาม ทุ่มเท กระตือรือร้น ในการเรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง	1. ความชอบ	1. ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้พูด ฟัง อ่าน หรือเขียนเพื่อให้ตนเองได้รับความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ 2. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกเบื่อที่ต้องติดตามฟัง อ่าน หรือหาความรู้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ				

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเตรียมแบบสอบถาม พร้อมคำชี้แจง ดำเนินการนัดหมาย พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดเบื้องต้นเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล หลังจากนัดหมายได้แล้ว ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ พร้อมเอกสารโครงร่างการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการวิจัย นิยามศัพท์เฉพาะ กรอบแนวคิด วิธีดำเนินการวิจัย และแบบสอบถามไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญพิจารณา พร้อมทั้งนัดวัน เวลา สถานที่ในการไปรับแบบสอบถามกลับคืน

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลความคิดเห็นทั้งหมดมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Agreement) และค่าความเชื่อมั่น โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.50 ขึ้นไป (Kerlinger; & Lee. 2000: 662; citing Nunnally. 1978. *Psychometric Theory*) ได้ข้อคำถามไว้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย จำนวน 57 ข้อ และมีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่าหรือเท่ากับ .75 พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สำหรับนำไปทดลองใช้ (Try out)

2. การตรวจสอบคุณภาพเชิงประจักษ์

ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่ผ่านความเห็นชอบจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำนวน 57 ข้อ มาจัดเป็นชุดแบบสอบถามเพื่อนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ประชากรแต่ลักษณะคล้ายคลึงกัน จำนวน 60 คน พร้อมทั้งสังเกตการณ์ขณะดำเนินการทดลองใช้ พบว่า นิสิตสามารถทำ

แบบสอบถามทั้งหมดโดยไม่มีข้อสงสัยใดๆ และนำแบบสอบถามดังกล่าวมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ α ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) โดยมีข้อคำถามผ่านการพิจารณารวม 50 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดเท่ากับ 0.94 พร้อมดำเนินการพิจารณาปรับปรุงข้อคำถามและข้อความให้มีความหมายชัดเจนมากขึ้น

ขั้นที่ 3 การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2553 และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะทางชีวสังคม กับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.1 ประชากรเป็นนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2553 ที่ลงทะเบียนเรียน วิชามศว 151 วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ จำนวน 4,638 คน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้กำหนดไว้ว่าจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันสุดท้ายของการเรียนการสอนจากนิสิตทั้งหมด แต่เนื่องจากในวันที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล มีนิสิตจำนวนหนึ่งไม่ได้มาเข้าชั้นเรียนเนื่องจากมีการลาออก ลากิจ ลาป่วย และขออนุญาตไปทำกิจกรรมร่วมกับมหาวิทยาลัย จึงไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากนิสิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนเรียนในวิชานี้ได้ทั้งหมด ในการนี้จึงเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2553 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151) ซึ่งเข้าชั้นเรียนในวันสุดท้ายของการเรียนการสอนที่ทำการเก็บข้อมูล จำนวน 4,113 คน

3.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งคณาจารย์ของสำนักฯ ได้พัฒนาขึ้นแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลพฤติกรรมอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 50 ข้อ ลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Likert type Scale) โดยเป็นคำถามเชิงนิมานทั้งหมด กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม ดังนี้

5	หมายถึง	มากที่สุด
4	หมายถึง	มาก
3	หมายถึง	ปานกลาง
2	หมายถึง	น้อย
1	หมายถึง	น้อยที่สุด

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

3.76 – 5.00	หมายถึง	นิสิตมีอัตลักษณ์ในระดับสูง
2.26 - 3.75	หมายถึง	นิสิตมีอัตลักษณ์ในระดับปานกลาง
1.00 – 2.25	หมายถึง	นิสิตมีอัตลักษณ์ในระดับต่ำ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้นิสิตทำแบบประเมินตนเองในวันสุดท้ายของการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151) ปีการศึกษา 2553

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดย

1. วิเคราะห์แจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Means) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ใช้โปรแกรม Amos 7 ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตหญิงและชาย โดยการทดสอบที (t-test for Independent Sample) และนิสิตกลุ่มสาขาวิชาแตกต่างกันโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)กรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติ และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
χ^2	แทน	ค่า Chi-square
df	แทน	ค่าองศาแห่งความอิสระ
p	แทน	ค่า P value of Chi-square
GFI	แทน	ค่า Goodness of Fit Index
AGFI	แทน	ค่า Adjust Goodness of Fit Index
CFI	แทน	ค่า Comparative Fit Index
RMSEA	แทน	ค่า Root mean Square Error of Approximation
SI1	แทน	อัตลักษณ์ด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิต
SI 2	แทน	อัตลักษณ์ด้านคิดเป็นทำเป็น
SI 3	แทน	อัตลักษณ์ด้านหนักเอาเบาสู้
SI 4	แทน	อัตลักษณ์ด้านรู้กาลเทศะ
SI 5	แทน	อัตลักษณ์ด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ
SI 6	แทน	อัตลักษณ์ด้านมีทักษะการสื่อสาร
SI 7	แทน	อัตลักษณ์ด้านอ่อนน้อมถ่อมตน
SI 8	แทน	อัตลักษณ์ด้านงามด้วยบุคลิก
SI 9	แทน	อัตลักษณ์ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของนิสิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยจำแนก ออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่างกัน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินตนเอง และค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมินตนเอง

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากนิสิต ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2553 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา มศว 151 และเข้าชั้นเรียนในวันที่ทำการเก็บข้อมูล จำนวน 4,113 คน ได้รับแบบประเมินตนเองที่สมบูรณ์กลับคืน จำนวนรวมทั้งสิ้น 3,649 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89 ของกลุ่มตัวอย่าง

การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัจจัยด้านชีวสังคม ผลปรากฏดังนี้นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่ตอบแบบประเมินตนเอง มีจำนวนนิสิตหญิง ร้อยละ66.57 ชายร้อยละ33.43 กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีจำนวนร้อยละ 60.90 รองลงมาได้แก่ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีจำนวนร้อยละ26.6 และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีจำนวนร้อยละ12.5 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วิทยาศาสตร์สุขภาพ	**89**	**2.43**	**366**	**10**	**455**	**12.5**
1.1 แพทยศาสตร์	49	1.34	68	1.86	117	3.21
1.2 พยาบาลศาสตร์	5	0.14	104	2.85	109	2.99

ข้อมูลทั่วไป	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.3 สหเวชศาสตร์	15	0.41	94	2.58	109	2.99
1.4. เภสัชศาสตร์	6	0.16	67	1.84	73	2.00
1.5 ทันตแพทย์ศาสตร์	14	0.38	33	0.90	47	1.29
2. วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	**362**	**9.92**	**608**	**16.7**	**970**	**26.6**
2.1 วิทยาศาสตร์	204	5.59	437	11.98	641	17.57
2.2 วิศวกรรมศาสตร์	135	3.70	96	2.63	231	6.33
2.3 เทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร	13	0.36	65	1.78	78	2.14
2.4 โพธิวิชชาลัย	10	0.27	10	0.27	20	0.55
3. สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	**769**	**21.1**	**1455**	**39.9**	**2,224**	**60.9**
3.1 พลศึกษา	189	5.18	199	5.45	388	10.63
3.2 สังคมศาสตร์	155	4.25	323	8.85	478	13.10
3.3 มนุษย์ศาสตร์	98	2.69	399	10.93	497	13.62
3.4 ศิลปกรรมศาสตร์	135	3.70	214	5.86	349	9.56
3.5 นวัตกรรมสื่อสารสังคม	91	2.49	102	2.80	193	5.29
3.6 ศึกษาศาสตร์	43	1.18	125	3.43	168	4.60

ข้อมูลทั่วไป	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3.7 เศรษฐศาสตร์	58	1.59	93	2.55	151	4.14
รวม	1,220	33.43	2,429	66.57	3,649	100.00

ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ คือ อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วยลักษณะพึงประสงค์ จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะการสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ จากผลการพิจารณาค่าเฉลี่ยของตัวแปรอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒรวมทุกด้านจัดอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตมีอัตลักษณ์ด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิตจัดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ส่วนด้านอื่นๆนอกนั้นจัดอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.81- 4.34 โดยพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เท่ากับ 4.34 รองลงมาคืออ่อนน้อมถ่อมตน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 รู้กาลเทศะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 งามด้วยบุคลิก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 หนักเอาเบาสู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 คิดเป็นทำเป็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และมีทักษะสื่อสาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าต่ำสุด – ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	SD
1. ด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิต	5.00	1.20	3.69	0.53
2. ด้านคิดเป็นทำเป็น	5.00	2.14	3.85	0.48
3. ด้านหนักเอาเบาสู้	5.00	1.14	3.98	0.51
4. ด้านรู้กาลเทศะ	5.00	1.67	4.25	0.63
5. ด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ	5.00	1.29	3.84	0.54
6. ด้านมีทักษะการสื่อสาร	5.00	2.00	3.81	0.48
7. ด้านอ่อนน้อมถ่อมตน	5.00	1.50	4.30	0.62
8. ด้านงามด้วยบุคลิก	5.00	1.33	4.21	0.56
9. ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์	5.00	1.00	4.34	0.64
รวม	5.00	2.43	4.03	0.38

SD หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการพิจารณาค่าเฉลี่ยตัวแปรอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกตามเพศ พบว่า นิสิตหญิงมีระดับอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒรวมทุกด้านสูงกว่าชาย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตหญิงมีระดับอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่าชาย จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ในขณะที่นิสิตชายมีระดับนิสิตอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่าหญิง จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น และมีทักษะการสื่อสาร นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตชายและหญิงมีระดับอัตลักษณ์ด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะเท่ากัน ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยของอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกตามเพศ

ตัวแปรที่ศึกษา	เพศชาย		เพศหญิง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ใฝ่รู้ตลอดชีวิต	3.73	0.56	3.68	0.52
2. คิดเป็นทำเป็น	3.88	0.49	3.84	0.48
3. หนักเอาเบาสู้	3.96	0.51	3.99	0.50
4. รู้กาลเทศะ	4.11	0.66	4.32	0.60
5. เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ	3.84	0.55	3.84	0.53
6. มีทักษะการสื่อสาร	3.84	0.49	3.80	0.47
7. อ่อนน้อมถ่อมตน	4.22	0.65	4.34	0.60
8. งามด้วยบุคลิก	4.02	0.60	4.31	0.52
9. พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์	4.26	0.68	4.38	0.61
รวม	3.98	0.42	4.05	0.37

ผลการพิจารณาค่าเฉลี่ยของตัวแปรอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา พบว่า กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีระดับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒรวมทุกด้านและพิจารณาเป็นรายด้านสูงที่สุด รองลงมา คือ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยของอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

ตัวแปรที่ศึกษา	วิทยาศาสตร์สุขภาพ		วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี		สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ใฝ่รู้ตลอดชีวิต	3.75	0.52	3.60	0.53	3.72	0.53
2. คิดเป็นทำเป็น	3.98	0.46	3.82	0.47	3.84	0.49
3. หนักเอาเบาสู้	4.08	0.49	3.95	0.50	3.98	0.51
4. รู้กาลเทศะ	4.31	0.60	4.15	0.62	4.28	0.63
5. เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ	3.95	0.51	3.75	0.52	3.86	0.55
6. มีทักษะการสื่อสาร	3.91	0.46	3.76	0.47	3.82	0.49
7. อ่อนน้อมถ่อมตน	4.36	0.61	4.24	0.61	4.31	0.62
8. งามด้วยบุคลิก	4.26	0.55	4.16	0.58	4.22	0.56
9. พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์	4.42	0.58	4.28	0.65	4.35	0.64
รวม	**4.12**	**0.38**	**3.97**	**0.38**	**4.04**	**0.39**

ตอนที่ 2 การศึกษาองค์ประกอบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ ค่า χ^2 = 15.003 ค่า df เท่ากับ 9 ค่า p = 0.091 ค่า χ^2 / df = 1.667 ค่า GFI = .999 ค่า AGFI = .996 ค่า CFI = 1.00 ค่า RMSEA = 0.013 แสดงว่าโมเดลสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลปรากฏดังภาพประกอบ 2

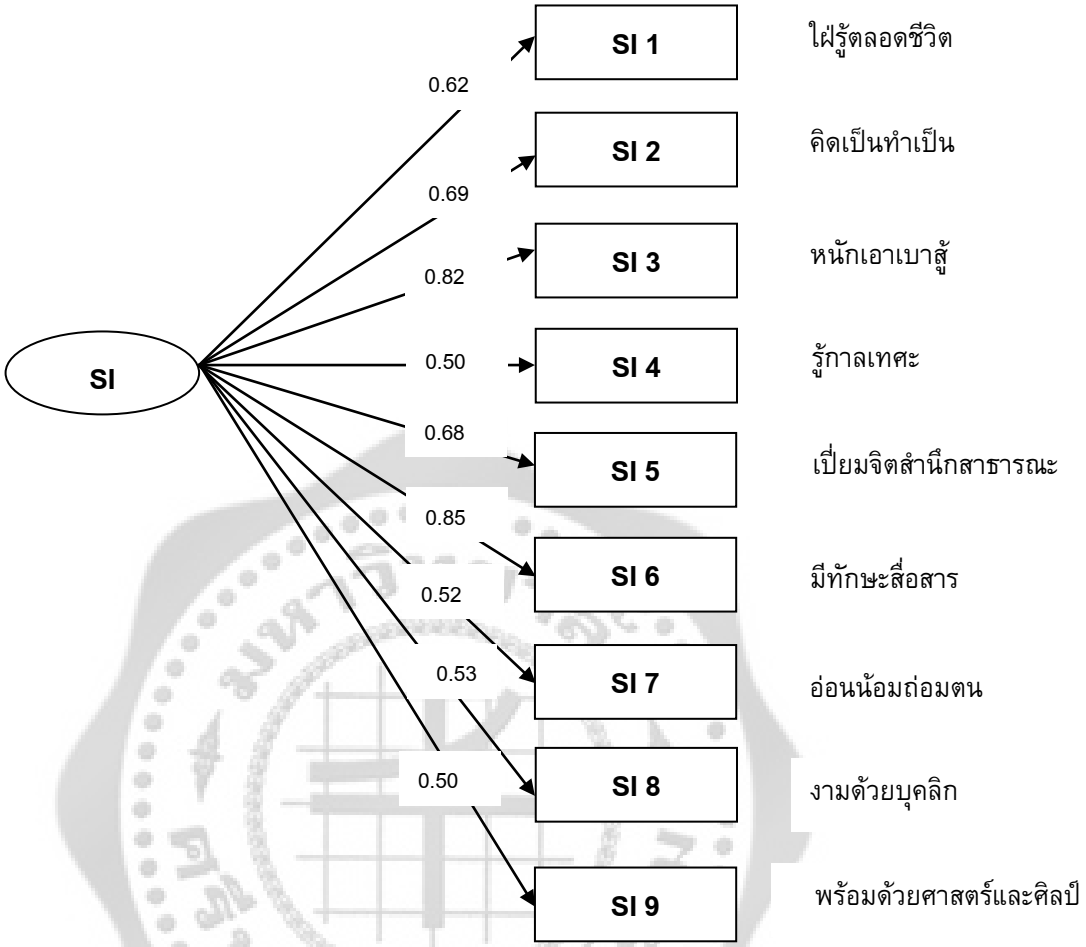

Chi-Square = 15.003, df = 9, P-value = 0.091, RMSEA = 0.013

ภาพประกอบ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบอัตลักษณ์นิสิต มศว

2.2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละด้านของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สามารถจัดเรียงลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ มีทักษะการสื่อสารมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุดเท่ากับ 0.85 รองลงมา ได้แก่ หนักเอาเบาสู้มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.82 คิดเป็นทำเป็นมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.69 เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.68 ใฝ่รู้ตลอดชีวิตมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.62 งามด้วยบุคลิกมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.53 อ่อนน้อมถ่อมตนมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.52 ส่วนรู้กาลเทศะและพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.50 ตามลำดับ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกเป็นรายด้าน

อัตลักษณ์ของนิสิต	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
1. มีทักษะการสื่อสาร (SI6)	0.85
2. หนักเอาเบาสู้ (SI3)	0.82
3. คิดเป็นทำเป็น (SI2)	0.69
4. เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ (SI5)	0.68
5. ใฝ่รู้ตลอดชีวิต (SI1)	0.62
6. งามด้วยบุคลิก (SI8)	0.53
7. อ่อนน้อมถ่อมตน (SI7)	0.52
8. พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ (SI9)	0.50
9. รู้กาลเทศะ (SI4)	0.50

ตอนที่ 3 การศึกษาลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างนิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน

3.1 ผลการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างนิสิตชายและหญิง

ผลการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในภาพรวม พบว่า นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิต ด้านรู้กาลเทศะ ด้านอ่อนน้อมถ่อมตน ด้านงามด้วยบุคลิก ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่านิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านคิดเป็นทำเป็น ด้านหนักเอาเบาสู้ ด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ ด้านมีทักษะสื่อสาร ไม่แตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 แสดงการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในภาพรวมระหว่างหญิงและชาย

อัตลักษณ์ของนิสิต มศว	n = 3,522					
	ชาย = 1,182		หญิง = 2,340		ค่า t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิต	3.73	0.56	3.68	0.52	2.99	0.00**
2. ด้านคิดเป็นทำเป็น	3.88	0.49	3.84	0.48	2.12	0.13
3. ด้านหนักเอาเบาสู้	3.96	0.51	3.99	0.5	-1.54	0.26
4. ด้านรู้กาลเทศะ	4.11	0.66	4.32	0.6	-9.32	0.00**
5. ด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ	3.84	0.55	3.84	0.53	0.14	0.52
6. ด้านมีทักษะการสื่อสาร	3.84	0.49	3.8	0.47	2.77	0.16
7. ด้านอ่อนน้อมถ่อมตน	4.22	0.65	4.34	0.6	-5.83	0.00**
8. ด้านงามด้วยบุคลิก	4.02	0.6	4.31	0.52	-14.97	0.00**
9. ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์	4.26	0.68	4.38	0.61	-5.18	0.00**
รวม	3.98	0.42	4.05	0.37	-5.08	0.00**

3.2 ผลการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันในภาพรวม พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่านิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้ง 9 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 แสดงการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน

อัตลักษณ์นิสิต มศว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
1. ใฝ่รู้ตลอดชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	11.63	2	5.81	20.73	0.00
	ภายในกลุ่ม	1014.09	3617	0.28		
	รวม	1025.72	3619			
2. คิดเป็นทำเป็น	ระหว่างกลุ่ม	8.89	2	4.45	19.29	0.00
	ภายในกลุ่ม	834.63	3622	0.23		
	รวม	843.52	3624			
3. หนักเอาเบาสู้	ระหว่างกลุ่ม	5.55	2	2.77	10.90	0.00
	ภายในกลุ่ม	925.50	3637	0.25		
	รวม	931.04	3639			
4. รู้กาลเทศะ	ระหว่างกลุ่ม	14.42	2	7.21	18.53	0.00
	ภายในกลุ่ม	1417.50	3644	0.39		
	รวม	1431.92	3646			
5. เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ	ระหว่างกลุ่ม	13.38	2	6.69	23.41	0.00
	ภายในกลุ่ม	1040.43	3640	0.29		
	รวม	1053.82	3642			
6. มีทักษะการสื่อสาร	ระหว่างกลุ่ม	7.30	2	3.65	15.95	0.00
	ภายในกลุ่ม	828.19	3619	0.23		
	รวม	835.49	3621			
7. อ่อนน้อมถ่อมตน	ระหว่างกลุ่ม	5.22	2	2.61	6.84	0.00
	ภายในกลุ่ม	1392.11	3649	0.38		
	รวม	1397.33	3651			
8. งามด้วยบุคลิก	ระหว่างกลุ่ม	3.89	2	1.94	6.10	0.00
	ภายในกลุ่ม	1157.71	3635	0.32		
	รวม	1161.60	3637			

อัตลักษณ์นิสิต มศว	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
9. พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์	ระหว่างกลุ่ม	6.94	2	3.47	8.65	0.00
	ภายในกลุ่ม	1466.31	3651	0.40		
	รวม	1473.25	3653			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	7.32	2	3.66	24.36	0.00
	ภายในกลุ่ม	525.23	3495	0.15		
	รวม	532.56	3497			

3.2.1 การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

เมื่อทำการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒระหว่างนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน แล้วพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในภาพรวมและอัตลักษณ์รายด้านทั้ง 9 ด้าน จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe) ดังแสดงในตาราง 11 – 20

การเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยภาพรวม พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยภาพรวมจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

สาขาวิชาที่เรียน		วิทยาศาสตร์สุขภาพ	วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี	สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
	$\bar{X}$	4.12	3.97	4.04
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	4.12		*	*
วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี	3.97	*		*
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	4.04	*	*	

การเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำแนกเป็นรายด้าน

ด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิต พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิตแตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิตแตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิตจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

สาขาวิชาที่เรียน		**วิทยาศาสตร์สุขภาพ**	**วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**	**สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**
	$\bar{X}$	3.75	3.60	3.72
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.75		*	
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.60	*		*
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	3.72		*	

ด้านคิดเป็นทำเป็น พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านคิดเป็นทำเป็น แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 13

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านคิดเป็นทำเป็น จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

สาขาวิชาที่เรียน		**วิทยาศาสตร์สุขภาพ**	**วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี**	**สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**
	$\bar{X}$	3.98	3.82	3.84
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.98		*	*
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3.82	*		
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	3.84	*		

ด้านหนักเอาเบาสู้ พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านหนักเอาเบาสู้ แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 14

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหนักเอาเบาสู้ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

สาขาวิชาที่เรียน		**วิทยาศาสตร์สุขภาพ**	**วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี**	**สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**
	$\bar{X}$	4.08	3.95	3.98
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	4.08		*	*
วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี	3.95	*		
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	3.98	*		

ด้านรู้กาลเทศะ พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านรู้กาลเทศะ แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านรู้กาลเทศะ แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 15

ตาราง 15 การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านรู้กาลเทศะ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

สาขาวิชาที่เรียน		**วิทยาศาสตร์สุขภาพ**	**วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี**	**สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**
	$\bar{X}$	4.31	4.15	4.28
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	4.31		*	
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	4.15	*		*
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	4.28		*	

ด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ แตกต่างจากนิสิตที่เรียนใน กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 16

ตาราง 16 การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านเปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

สาขาวิชาที่เรียน		**วิทยาศาสตร์สุขภาพ**	**วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี**	**สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**
	$\bar{X}$	3.95	3.75	3.86
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.95		*	*
วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี	3.75	*		*
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	3.86	*	*	

ด้านมีทักษะการสื่อสาร พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านมีทักษะการสื่อสาร แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านมีทักษะการสื่อสาร แตกต่างจากนิสิตที่เรียนใน กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 17

ตาราง 17 การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านมีทักษะการสื่อสาร จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

สาขาวิชาที่เรียน		**วิทยาศาสตร์สุขภาพ**	**วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี**	**สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**
	$\bar{X}$	3.91	3.76	3.82
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	3.91		*	*
วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี	3.76	*		*
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	3.82	*	*	

ด้านอ่อนน้อมถ่อมตน พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านอ่อนน้อมถ่อมตน แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านอ่อนน้อมถ่อมตน แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 18

ตาราง 18 การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านอ่อนน้อมถ่อมตน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

สาขาวิชาที่เรียน		**วิทยาศาสตร์สุขภาพ**	**วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี**	**สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**
	$\bar{X}$	4.36	4.24	4.31
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	4.36		*	*
วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี	4.24	*		*
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	4.31	*	*	

ด้านงามด้วยบุคลิก พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านงามด้วยบุคลิก แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านงามด้วยบุคลิก แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 การทดสอบความแตกต่างของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านงามด้วยบุคลิกจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

สาขาวิชาที่เรียน		**วิทยาศาสตร์สุขภาพ**	**วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี**	**สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**
	$\bar{X}$	4.26	4.16	4.22
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	4.26		*	*
วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี	4.16	*		*
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	4.22	*	*	

ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ แตกต่างจากนิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตาราง 20

ตาราง 20 การทดสอบความแตกต่างอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียน เป็นรายคู่

สาขาวิชาที่เรียน		**วิทยาศาสตร์สุขภาพ**	**วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี**	**สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**
	$\bar{X}$	4.42	4.28	4.35
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	4.42		*	
วิทยาศาสตร์แ ละเทคโนโลยี	4.28	*		*
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	4.35		*	

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการสรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนแรก สังเขปการดำเนินการวิจัย ส่วนที่สอง การสรุปผลการวิจัย ส่วนที่สาม การอภิปรายผลการววิจัย และส่วนที่สี่ ข้อเสนอแนะ

สังเขปการดำเนินการวิจัย

จุดมุ่งหมายการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตชั้นปีที่1

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2553 ที่ลงทะเบียนศึกษาวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ และเข้าชั้นเรียนในสุดท้ายของการเรียนการสอน รวม 3,649 คน

2. ตัวแปรในการวิจัย ได้แก่ อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 9 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสารอ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้นิสิตทำแบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในวันสุดท้ายของการเรียนการสอนวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์(มศว151) ปีการศึกษา 2553 ซึ่งเป็นวันที่ทำการเก็บข้อมูล

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งคณาจารย์ของสำนักฯ ได้พัฒนาขึ้นแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นข้อมูลส่วนบุคคล และส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลพฤติกรรมอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 50 ข้อ ลักษณะเป็นแบบประเมินตนเองแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Likert type Scale) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งชุดเท่ากับ 0.94

3. การวิเคราะห์ข้อมูล โดย

1. วิเคราะห์แจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Means) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรม Amos 7 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒของนิสิตหญิงและชาย โดยการทดสอบที (t-test for Independent Sample) และนิสิตกลุ่มสาขาวิชาแตกต่างกันโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) กรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยทำการเก็บข้อมูลกับนิสิตที่เรียนวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์(มศว 151) ในปีการศึกษา2553 ซึ่งมีผลการวิจัยโดยสรุปดังนี้

1. อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ของนิสิตชั้นปีที่ 1

นิสิตชั้นปีที่ 1 มีอัตลักษณ์นิสิต มศว โดยรวมทั้ง 9 ด้าน อยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีอัตลักษณ์ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ในระดับสูงที่สุด และรองลงมา ได้แก่ อ่อนน้อมถ่อมตน รู้กาลเทศะ งามด้วยบุคลิก หนักเอาเบาสู้ คิดเป็นทำเป็น เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร และใฝ่รู้ตลอดชีวิต ตามลำดับ

2. การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลสมมติฐานของแนวคิดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า แนวคิดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกับคุณลักษณะที่เป็นจริงของนิสิตชั้นปีที่ 1 มีความสอดคล้องกัน โดยอัตลักษณ์ด้านมีทักษะสื่อสารมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ หนักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ คิดเป็นทำเป็น ใฝ่รู้ตลอดชีวิต งามด้วยบุคลิก อ่อนน้อมถ่อมตน รู้กาลเทศะ และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ตามลำดับ

3. การเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่างนิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน

เพศ พิจารณาโดยภาพรวม พบว่า นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่า นิสิตหญิงมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่านิสิตชาย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านรู้กาละเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ และใฝ่รู้ตลอดชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนิสิตหญิงมีระดับอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่าชาย ได้แก่ รู้กาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ โดยนิสิตหญิงและชายมีระดับอัตลักษณ์สูงกว่านิสิตชาย ได้แก่ หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ในขณะที่นิสิตชายมีระดับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่านิสิตหญิง ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ พบว่านิสิตชายและหญิงมีระดับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านคิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ และมีทักษะการสื่อสาร

กลุ่มสาขาวิชา พบว่า นิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีค่าเฉลี่ยอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิทยาศาสตร์สุขภาพ สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกด้าน และแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน และงามด้วยบุคลิก ส่วนกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างจากกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต รู้กาละเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. นิสิตชั้นปีที่ 1 ภายหลังผ่านการเรียนรู้วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์มีระดับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อยู่ในระดับสูง โดยมีความรู้ความเข้าใจอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทั้ง 9 ด้าน และสามารถเชื่อมโยงแนวคิดไปสู่การพัฒนาตนเองในการดำเนินชีวิตได้ เป็นเพราะนิสิตมีพื้นฐานพฤติกรรมตามอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแต่ละด้านติดตัวมาในระดับหนึ่ง และมหาวิทยาลัยฯมีกระบวนการคัดเลือกเพื่อรับนิสิตเข้าศึกษา ดังนั้นเมื่อได้รับความรู้ความเข้าใจที่

ชัดเจนเกี่ยวกับความหมายและความสำคัญของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พร้อมทั้งฝึกปฏิบัติ จากการเรียนรู้วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ซึ่งผู้สอนมีการอธิบายเน้นย้ำและ เสริมด้วยการกระทำกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องในทุกสัปดาห์ รวมทั้งการมอบหมายกิจกรรมนอกชั้นเรียน เช่น โครงการจิตอาสา และจากการประเมินผลจากการทำกิจกรรมที่มอบหมายให้นิสิตทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนแสดงให้เห็นว่า ภายหลังการเรียนรู้วิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ นิสิตชั้นปีที่ 1 สามารถจดจำ บอกเล่า และอธิบายความหมายอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้ครบทุกด้าน รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงการตระหนักรู้ตามแนวคิดอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสามารถนำแนวคิดตามตัวบ่งชี้พฤติกรรมของอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแต่ละด้านเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาตนเองและการดำเนินชีวิตในสังคมได้ ประกอบกับอัตลักษณ์ดังกล่าวได้ถูกกำหนดขึ้นมาโดยสอดคล้องตามปรัชญาและปณิธานของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนและประสบการณ์การเรียนรู้ที่พยายามหล่อหลอมนิสิตให้เป็นผู้ที่มีอัตลักษณ์ตามที่มหาวิทยาลัยคาดหวัง จึงส่งผลให้นิสิตมีการพัฒนาพฤติกรรมตามองค์ประกอบอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒอยู่ในระดับที่น่าพอใจ ดังที่แอสติน (Astin.1993: 7 – 16) ได้อธิบายไว้ในโมเดล I – E – O ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงนิสิต ประกอบด้วยปัจจัยที่เป็นผลมาจากสถาบันอุดมศึกษาและปัจจัยอื่นๆ เป็นไปตามรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ภูมิหลัง ลักษณะส่วนตัวของนิสิต รวมถึงประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่นิสิตได้รับก่อนเข้าเรียน สภาพแวดล้อม (Environment) หมายถึง นโยบายของสถาบันอุดมศึกษา การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนคณาจารย์ กลุ่มเพื่อน และประสบการณ์การเรียนรู้ทั้งหมดที่นิสิตเข้าไป มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย นับตั้งแต่เข้าศึกษาจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา และผลลัพธ์ (Outcomes) หมายถึง ผลลัพธ์ด้านความรู้ หรือด้านสติปัญญา (Cognitive) และผลลัพธ์ด้านจิตพิสัย (Affective) ของนิสิต

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่า อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งประกอบด้วยอัตลักษณ์ด้านต่างๆ จำนวน 9 ด้าน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หมายความว่า นิสิตชั้นปีที่ 1 มีลักษณะพึงประสงค์เป็นไปตามแนวคิดอัตลักษณ์ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒกำหนด แสดงให้เห็นว่ากระบวนการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยสามารถสะท้อนผลผลิตบัณฑิตที่มีลักษณะพึงประสงค์ได้ตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ซึ่งนิสิตจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข ตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2553:15) โดยวิชาศึกษาทั่วไปทำหน้าที่ในการทำคนให้เป็นบัณฑิต หรือสร้างบัณฑิต มีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาคน เพื่อให้บุคคลแต่ละคนเป็นคนที่สมบูรณ์ มีชีวิตที่ดีงาม ประณีต ประเสริฐ สมกับความเป็นมนุษย์ หรืออาจเรียกว่าเป็นคนเต็มคน เป็นชีวิตที่มีอิสรภาพ และมีความสุข (พระพรหมคุณาภรณ์ 2552: 13)

นอกจากนี้ยังพบว่า อัตลักษณ์ด้านมีทักษะสื่อสารมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด แสดงว่าเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากในการดำเนินชีวิตประจำวันและการปฏิบัติงานนิสิตไม่สามารถหลีกเลี่ยงการติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ นิสิตจำเป็นต้องใช้ทักษะสื่อสารเป็นเครื่องมือในการนำตนเองเข้าสู่การทำกิจการต่าง ๆร่วมกับบุคคลอื่น นิสิตที่มีทักษะสื่อสารที่ดีก็จะทำให้มีการเริ่มต้นปฏิบัติกิจการต่าง ๆจนประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2522 ได้กำหนดไว้ว่านิสิตระดับปริญญาตรีจะต้องสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552 : 10) การมีทักษะสื่อสารทั้งการพูด การฟัง การเขียนและการอ่านถือเป็นศิลปศาสตร์ในการดำเนินชีวิตที่เป็นเครื่องมือสำหรับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการเรียนรู้ ในขณะเดียวกันยังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดสื่อสารสิ่งที่ได้เรียนรู้นั้นให้แก่บุคคลอื่นได้อย่างกว้างขวาง ดังที่พระพรหมคุณาภรณ์ (2552 : 74-75) ได้กล่าวว่า ศิลปศาสตร์นอกจากจะเป็นเครื่องมือพัฒนาศักยภาพของมนุษย์แล้วยังมีความหมายพิเศษอีกอย่างหนึ่ง คือ เป็นเครื่องมือรับใช้ศักยภาพของมนุษย์ด้วย เมื่อเราพัฒนาศักยภาพมนุษยขึ้นมาแล้ว เราก็เอาสิ่งที่ใช้พัฒนาศักยภาพนั้นมารับใช้ศักยภาพของเราในการที่จะทำให้เกิดคุณค่าเป็นประโยชน์แก่ชีวิตและสังคม แต่ทั้งนี้จะต้องมีการเรียนศิลปศาสตร์อย่างถูกต้อง โดยเข้าใจความหมายและความมุ่งหมายแล้วนำไปใช้ประโยชน์ตามคุณค่าของมัน มิฉะนั้นก็จะมีการเรียนรู้ศิลปศาสตร์แต่พอโก้ๆไป กลายเป็นเรียนรู้อย่างเลื่อนลอยไม่เกิดประโยชน์สมคุณค่าของมัน

3. ผลการเปรียบเทียบอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 ระหว่างนิสิตที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน พบว่า

เพศ พบว่า นิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยพบว่านิสิตหญิงมีระดับอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒรวมทุกด้านสูงกว่าชาย อาจเป็นเพราะนิสิตหญิงได้รับอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนที่สนิทสนมคุ้นเคย ส่งผลนิสิตหญิงจะพยายามปรับตัวเข้ากับกลุ่มเพื่อน ดังที่ ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร (2545:196) อธิบายว่าพฤติกรรมภายในกลุ่มมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ความคิดเห็น ความเชื่อของสมาชิก เมื่อสมาชิกกลุ่มได้เข้ามาร่วมในประสบการณ์เดียวกัน พวกเขาจะพัฒนาเจตคติและความเชื่อไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนิสิตหญิงกับกลุ่มเพื่อนยังมีลักษณะความสัมพันธ์แบบแข่งขันกันด้วย โดยนิสิตหญิงจะเปรียบเทียบความรู้ความสามารถของตนเองกับเพื่อน และพัฒนาปรับปรุงบุคลิกภาพด้านต่าง ๆของตนอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่กลุ่มเพื่อนนิสิตชายจะมีความสัมพันธ์ในลักษณะแข่งขันน้อยกว่า ดังที่ อารีย์ พันธ์มณี (2542: 39) กล่าวว่า เพศชายมีความหนักแน่นทางความคิด มีลักษณะการแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเอง และเชื่อมั่นในตนเอง ขณะที่เพศหญิงส่วนใหญ่จะมีอารมณ์อ่อนไหว อ่อนโยน อะลุ้มอล่วย คล้อยตาม และเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่นได้มากกว่าเพศชาย นอกจากนี้ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2526: 1-3) ศึกษาเรื่อง รูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตหญิงมีลักษณะ

การใช้ชีวิตในกลุ่มวิชาการสูงกว่านิสิตชาย ซึ่งกลุ่มวิชาการคือกลุ่มที่นิสิตเห็นว่าชีวิตในมหาวิทยาลัยต้องเป็นไปเพื่อการเรียน ความสนใจพวกนี้จะอยู่กับวิชาการ รายงาน เกรด และความหวังที่จะได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป ชีวิตของนิสิตกลุ่มนี้จะผูกพันกับห้องเรียน ห้องสมุดของสถาบันของตนอย่างมาก จึงทำให้นิสิตหญิงมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ดีกว่านิสิตชาย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านิสิตหญิงและชายมีอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ รู้กาละเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก พร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ และใฝ่รู้ตลอดชีวิต โดยนิสิตหญิงมีระดับอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสูงกว่าชาย จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ รู้กาลเทศะ อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ อาจเป็นเพราะบุคลิกภาพโดยทั่วไปของเพศหญิงจะรักความสวยความงาม มีความอ่อนโยน อารมณ์อ่อนไหว มีความรู้สึกที่ไวต่อความรักทางสังคม และมิตรภาพ มากกว่าเพศชาย ดังที่ รูเบิล (Shaffer. 2000: 233; citing Ruble. 1983) กล่าวไว้ว่า ลักษณะที่ผู้หญิงมีมากผู้ชาย ได้แก่ การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น ความรอบคอบ ความคิดสร้างสรรค์ ร้องไห้ง่าย ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น อารมณ์อ่อนไหว รสนิยม ศิลปะ ตื่นเต้นง่าย ความสามารถในการหยั่งรู้อารมณ์ของผู้อื่น เสียใจง่าย มีน้ำใจ สุภาพ อ่อนโยน ความกรุณา ความอดทน เรียบร้อย เป็นระเบียบ แสวงหาความพึงพอใจ ไหวพริบดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจนึก (2520:17) ศรีเรือน แก้วกังวาน (2540: 340) และ ประสาท อิศรปรีดา (2538:36) ได้เปรียบเทียบพัฒนาการระหว่างเพศหญิงกับชาย อธิบายว่า วัยรุ่นเพศหญิงมีพัฒนาการด้านร่างกายและจิตใจเร็วกว่า และส่งผลต่อวุฒิภาวะบุคคลในระยะวัยรุ่น ทำให้เพศหญิงสามารถเข้าใจกฎเกณฑ์ที่เป็นข้อเรียกร้องทางสังคมได้เร็วและมากกว่าเพศชาย

ในขณะที่นิสิตชายมีระดับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้านใฝ่รู้ตลอดชีวิตสูงกว่าหญิง อาจเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูที่เด็กผู้ชายมักได้รับความอิสระมากกว่า ในขณะที่เด็กผู้หญิงได้รับการดูแลปกป้องมากกว่า ต้องปฏิบัติตนตามความต้องการของบิดา มารดา มีความขัดแย้งอยู่ภายในตนเอง มีความขี้อาย โดยจะเก็บความวิตกกังวลและความก้าวร้าวไว้ (Kaplan.1959:293) นอกจากนี้สังคมยังยอมรับพฤติกรรมของเพศชายที่แสดงให้เห็นเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ความกล้าหาญ ซึ่งส่งผลให้เพศชายมีโอกาสกระทำและเรียนรู้กิจกรรมที่ท้าทาย กล้าคิด กล้าทำ กล้าพูดและกล้าตัดสินใจ ดังที่ รูเบิล (Shaffer. 2000: 233; citing Ruble. 1983) กล่าวไว้ว่า ลักษณะที่เพศชายมีมากกว่าเพศหญิง ได้แก่ ความกระตือรือร้น ชอบผจญภัย ความก้าวร้าว ความทะเยอทะยาน การมีอิทธิพลต่อผู้อื่น รักอิสระ ความเป็นผู้นำ ความสามารถทางคณิตศาสตร์ ตัดสินใจง่าย ความสามารถทางเครื่องยนต์กลไก พูดตรงไปตรงมา ความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถทางธุรกิจ และความมุ่งมั่นเด็ดเดี่ยว ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวมีส่วนส่งเสริมลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตที่ประกอบด้วย จิตใจรักการแสวงหาความรู้ วิสัยทัศน์กว้างไกล ดำเนินภารกิจต่างๆด้วยการพึ่งตนเอง ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล ทักษะด้านการเรียนรู้ และทักษะด้านการใช้ภาษา (จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา .2551:87)

นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตชายและหญิงมีระดับอัตลักษณ์ด้านคิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ และมีทักษะสื่อสารเท่ากัน เป็นเพราะความสามารถและทักษะดังกล่าวเกิดขึ้นจากการการเรียนรู้ การฝึกฝน ซึ่งนิสิตเพศหญิงและชายได้รับโอกาสในการเรียนรู้ไม่แตกกต่างกัน และสามารถเรียนรู้ ฝึกฝนจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมทั้งภายในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนอย่างเท่าเทียมกัน ดังที่ กันยา สุวรรณแสง (2533: 161) กล่าวว่า ความแตกต่างในเรื่องเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ ความสนใจ และการแสดงพฤติกรรม แต่จากการค้นคว้าปรากฏว่า เพศหญิงหรือชายสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ทัดเทียมกัน แม้ว่าชายและหญิงจะมีเจตคติหรือความสนใจที่แตกต่างกัน

กลุ่มสาขาวิชา พบว่านิสิตที่เรียนในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันมีอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทั้งโดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นเพราะว่า นิสิตแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีเจตคติ ทักษะ แตกต่างกันตามกลุ่มสาขาวิชาชีพที่แต่ละคนสนใจและเลือกศึกษา นอกจากนี้เมื่อเข้าศึกษาในแต่ละกลุ่มสาชาวิชายังผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกันทั้งด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา และการจัดการเรียนการสอนที่จะต้องเป็นไปตามจุดมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิตของแต่ละกลุ่มสาขาวิชาชีพนั้น ดังที่ สมบูรณ์ ผุยดี (2547: 62-66) กล่าวว่า นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาวิชาที่แตกต่างมีการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นแตกต่างกัน โดยการพัฒนาตนเองเป็นการเสริมสร้างความรู้ความสามารถ ความเชื่อมั่น ความสามารถในการช่วยเหลือตนเองด้านต่าง ๆ และการตัดสินใจที่ขึ้นอยู่กับจุดยืนของตน นอกจากนี้นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันยังมีความแตกต่างกันในการใช้เวลาด้านการเรียน ซึ่งเป็นการจัดสรรเวลาของนิสิตเพื่อเตรียมตัวก่อนเข้าชั้นเรียน การเข้าชั้นเรียน การทำงานที่ได้รับมอบหมาย การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุดหรืออินเตอร์เน็ต และการใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมในมหาวิทยาลัยตามความสนใจ เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม หรือกิจกรรมด้านวิชาการ เป็นต้น โดยความสนใจของนิสิตแต่ละกลุ่มสาขาวิชาจะแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่าอัตลักษณ์ด้านทักษะสื่อสารเป็นอัตลักษณ์ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงที่สุด ในขณะที่นิสิตมีระดับอัตลักษณ์ด้านมีทักษะสื่อสารจัดอยู่ในลำดับที่ 8 และนิสิตมีอัตลักษณ์ด้านพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์อยู่ในลำดับที่ 1 ดังนั้นถ้านิสิตได้รับการพัฒนาทักษะสื่อสารให้สามารถนำศาสตร์และศิลป์ที่มีไปถ่ายทอด เผยแพร่ ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและตนเอง จะเป็นผลดีต่อนิสิตและผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างมาก ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนควรให้ความสำคัญในการพัฒนาอัตลักษณ์ด้านการมีทักษะสื่อสารมากยิ่งขึ้น โดยเริ่มต้นจากการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญของการมีทกษะสื่อสารที่ดี เมื่อสร้างเจตคติได้แล้ว ควรให้โอกาสนิสิตได้เรียนรู้จากกระทำ โดยมอบหมายกิจกรรมเพื่อฝึกฝน และเสริมประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้นิสิตได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง พร้อมทั้งมีการให้ข้อมูลป้อนกลับ ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์อันดีและการทำงานร่วมกันระหว่างนิสิตกับอาจารย์และเพื่อน ในส่วนของนิสิตถือเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุดจะต้องให้ความร่วมมือ โดยเริ่มต้นด้วยการ

ยอมรับและเห็นประโยชน์จากการพัฒนาตนเองในด้านการมีทักษะสื่อสาร และควรมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน ตั้งใจและลงปฏิบัติกิจกรรมต่างๆเพื่อเป็นการฝึกฝนตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ พร้อมทั้งแสวงหาเทคนิคใหม่ๆเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒจำเป็นต้องมีการศึกษาผลการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของนิสิตอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่นิสิตเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ผ่านกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ดังนั้นการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จึงจำเป็นต้องดำเนินการศึกษาพัฒนาการของนิสิตในระยะยาว (Longitudinal Study) โดยควรศึกษากับนิสิตกลุ่มเดิม ซึ่งอาจทำการศึกษาภายหลังการเรียนรู้วิชาศึกษาทั่วไปที่จัดขึ้นสำหรับนิสิตชั้นปีที่ 3 และควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ นอกจากนี้ยังควรมีการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Study) เพื่อศึกษาพัฒนารูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาอัตลักษณ์นิสิตแต่ละด้านโดยเฉพาะด้านการมีทักษะสื่อสารซึ่งมีความสำคัญมากที่สุด

บรรณานุกรม

กันยา สุวรรณแสง. (2533). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*. กรุงเทพฯ : บำรุงสาสน์.

กิตติพงษ์ แดงเสริมสิริ. (2551). จิตสำนึกสาธารณะและตัวแบบสร้างจิตสำนึกสาธารณะระดับเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.* 2(2), 23 – 33.

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา. (2554). การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์.* 12(2),10 -19.

จุฑา บุรีภักดี. (2533). *การพัฒนาบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: สมเจตน์การพิมพ์.

ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์.(2554, 8 สิงหาคม). คุยกับ ผอ. สมศ. *มติชน*. หน้า 23.

ชัยวัฒน์ ถิระพันธ์. (2540). *ปรัชญาคืออะไร*. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2553, จาก http://www.Bloggang.com/viewdiary.phpMid=everywhere&month-07-2008&date=17&group=1&gblog=8

ชิษณุ พันธ์เจริญ. (2553) . *ทักษะการสื่อสาร ทักษะชีวิต*. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2553, จาก http://ped.md.chula.ac.th/index.php?option=com_docman&Itemid=92

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

---------- . (2549). *การวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

โชติมา ปัทมานันท์. (2553). *สรุปคำบรรยายพิเศษเรื่องบุคลิกภาพของนิสิตวิชาบัณฑิตอุดมคติวันเสร์ที่ 24 มิถุนายน 2549*. สืบค้นเมื่อ 9 ธันวาคม 2553, จาก http://gened chula.ac.th

ดิลก ติลกานนท์. (2525). คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น. *วารสารการวัดผลการศึกษา*.4(1), 63-66.

ประสาท อิศรปรีดา. (2538). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.

เปรมศิริ นิมิตรมงคล. (2538, มกราคม). เข้าใจเอกลักษณ์องค์กรให้ถ่องแท้. *นิตยสารคู่แข่ง.* 15 (177): 60-62.

พระพรมคุณภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2552). *การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์*. เอกสารประกอบการสอนวิชา มศว 151. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2545). *หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มีสท์.

พูนศักดิ์ สักกทัตติยกุล. (2553). *ดนตรีเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์*.สืบค้นเมื่อ9 ธันวาคม 2553, จาก http://thaigoodview.com/node

ไพฑูรย์ สินลารัตน์, สมสุข ธีระพิจิตร และวัชนีย์ เชาว์ดำรง.(2552). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย: จากการวิจัยสู่การปฏิบัติ*.กรุงเทพฯ ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2553). แผนยุทธศาสตร์ ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๖๗). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

----------. (2554, 23 มีนาคม). อัตลักษณ์นิสิตมศว 9 ประการ. *SWU Weekly*. หน้า 3.

ธีรวุฒิ บุญโสภณ (2552). *สงกานต์...ประเพณีไทย. IA-KM KMUTNB*. 2(4), 1-2.

นัทธนัย ประสานนาม. (2550). *"เพศ ชาติพันธุ์ และปัญหาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ ในภาพยนตร์เรื่อง Touch of Pink."* สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2553 จาก http://www.midnightuniv.org/midnight2545/document95248.html

ยุทธนา วรุณปิติกุล. (2542). *สำนึกพลเมือง: ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). *พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

วรรณี แกมเกตุ. (2546). การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการประเมินผู้เรียน. ใน *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. สุวิมล ว่องวาณิช. หน้า 25 – 50. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิจิตร ศรีสอ้าน. (ม.ป.ป.). *ศิลปศาสตร์กับวิชาชีพ*. (เอกสารประกอบการสอน).กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.(อัดสำเนา)

สมหวัง วิทยาปัญญานนท์. (2542). *พัฒนาคนพัฒนางาน*. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2553, จาก http://www.budmgt.com/budman/bm01/mandevel.html

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2552).*กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552* .กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน).2547.*พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน)

----------. (2553).*คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม(พ.ศ.2554-2558)ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา พ.ศ.2554*. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2552-2559)*: ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2552). *หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป.* กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้.(2553*). ความหมายอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*(ซีดี). กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำเนาว์ ขจรศิลป์. (2538). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2 : การพัฒนานักศึกษา.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2540). *จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตวัยรุ่นทุกช่วงวัย เล่ม 2 วัยรุ่น-วัยสูงอายุ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545).*จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการปฏิบัติ.* กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น

อนุชาติ พวงสำลี และวีรบูรณ์ วิสารทสกุล. (2540). *ประชาสังคม: คำ ความคิดและความหมาย.* กรุงเทพฯ : สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.

อารีย์ พันธ์มณี. (2542). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2532). *การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน*.กรุงเทพฯ: ฟันนี่พับบลิชชิ่ง.

Ailen,mary.J. (2006*). Assessing General Education Program*. San Francisco: Jossey- Bass.

Astin, Alexander W. (1991). *Achieving Educational Excellence*. San Francisco: Jossey-Bass.

----------. (1993). *What Matters in College? Four Critical Years Revisited.* San Francisco: Jossey-Bass

Bonnici, P. (1998). Visual Isual Language: *The Hiden Medium of Communication*. London: RotoVisio.

Candy, Philip C; Crebert , Gay; & O' Leary, Jane. (1994). *Developing Lifelong Learners Through Under Graduate Education.* Australian Government Publishing Service. Retrieved August 17, 2005, from http://www.dest.gov.au/Sectors/training.

Chickering, Arthur W; & Reisser, Linda. (1993). *Education and Identity*. 2nd Ed. San Francisco: Jossey-Bass.

Kaplan, Louis. (1959). *Mental Health and Human Relation in Education*. New York: Harper and Brothers Publishers Pascarella, E; & Terenzini, P. (1991). *How College Affects Students: Findings and Insights from Twenty Years of Research*. San Francisco: Jossey-Bass

Pascarella, E ; & Terenzini, P. (1991). *How College Affects Students: Findings and Insights from Twenty Years of Research*. San Francisco: Jossey-Bass.

Shaffer, D. R. (2000). *Social & Personality Development. 4th ed*. California: Wadsworth/Thomson Learning.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา. (2551). *ลักษณะผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีสุดท้าย*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การอุดมศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. (2520). *รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธนากร ปักษา. (2552). *กลยุทธ์การสร้างอัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตเพื่อรองรับต่อความท้ายทายในพลวัตรของการอุดมศึกษาไทย*. ดุษฎีนิพนธ์การจัดการดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ปวิณดา โกมารกุล ณ นคร. (2553). *กระบวนการเรียนรู้อัตลักษณ์มุสลิมของสตรีมุอัลลัฟ กรณีศึกษา: สตรีมุอัลลัฟในชุมชนท่าอิฐ*. กรุงเพทฯ: วิทยานิพนธ์ นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ปวินท์ ระมิงค์วงศ์. 2551. *การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรและการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อส่งเสริมการขาย: กรณีศึกษา โรงเรียนสอนดีเจ ไอเลิฟดีเจ*. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2526). *รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการใช้ชีวิตของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.กรุงเทพฯ: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิตยา สำเร็จผล. (2547). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต*. ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาการจัดการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เรื่องฟ้า บุราคร. (2550*). การสื่อสารกับการสร้างอัตลักษณ์ “กระเทย” ในพื้นที่คาบาเร่ต์โชว์*. วิทยานิพนธ์ วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิตินันท์ ศรีสุวรรณ. (2551).*ทักษะและคุณลักษณะในวิชาชีพการโรงแรมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยนเรศวร

สมบูรณ์ ผุยดี.(2547). *การศึกษาความสัมพันธ์รัหว่างการใช้เวลากับการพัฒนาตนเองของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุชาดา สุธรรมรักษ์. (2545). *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ: การวิเคราะห์โมเดลลิสเรลที่มีตัวแปร แฝง*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริ แคนสา. (2551). *การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนคอนสวรรค์.* ดุษฎีนิพนธ์ (การบริหารและพัฒนาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจความหมายและตัวบ่งชี้อัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้บริหารที่เป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์(มศว 151)จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. รศ.สมใจ ศิริโภค ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้
2. รศ.ศิริวรรณ ศรีสรฉัตร รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้
3. อ.วิชชากร จารุศิริ รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร คณะวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญตรวจข้อคำถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์ผู้สอนรายวิชาศึกษาทั่วไป จากคณะต่างๆ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1. ผศ.สิทธินันท์ ท่อแก้ว คณะวิศวกรรมศาสตร์
2. ผศ.ดร.วงวิทย์ เสนะวงศ์ คณะวิศวกรรมศาสตร์
3. ผศ.ดร.สุนีย์ รักเกียรติศักดิ์ คณะวิทยาศาสตร์
4. อ.อุทัยวรรณ สายพัฒนะ สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
5. อ.ธีระชน พลโยธา คณะมนุษยศาสตร์

ภาคผนวก ข

แบบประเมินอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 จากการเรียนรู้รายวิชา มศว 151

คำชี้แจง

1. การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพฤติกรรมเกี่ยวกับอัตลักษณ์นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 9 ประการ ได้แก่ ใฝ่รู้ตลอดชีวิต คิดเป็นทำเป็น หนักเอาเบาสู้ รู้กาลเทศะ เปี่ยมจิตสำนึกสาธารณะ มีทักษะสื่อสาร อ่อนน้อมถ่อมตน งามด้วยบุคลิก และพร้อมด้วยศาสตร์และศิลป์ ของนิสิตชั้นปีที่ 1 ภายหลังการเรียนรู้ผ่านรายวิชา มศว 151

2. แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 การประเมินตนเองตามอัตลักษณ์นิสิต มศว

3. โปรดตอบแบบสอบถามทุกส่วนและทุกข้อเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับพฤติกรรมที่ตรงกับความจริงมากที่สุด

4. ข้อมูลจากการสำรวจครั้งนี้ถือเป็นความลับ ไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ตอบ การนำเสนอผลงานจะดำเนินการในลักษณะภาพรวม ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนานิสิตในอนาคต

ขอขอบคุณนิสิตทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลตามความเป็นจริง

คณะผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง: โปรดระบุคณะ/วิทยาลัย/สำนักวิชาที่ศึกษา และสาขาวิชาเอก พร้อมทั้งทำเครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หน้าข้อความหรือเติมข้อความตามความเป็นจริงมากที่สุด

1. คณะ/วิทยาลัย/สำนักวิชาที่ศึกษา.....
   ระบุสาขาวิชาเอก .....

2. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

3. ท่านลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดบ้างดังต่อไปนี้ (ตอบได้มากกว่าหนึ่งข้อ)

☐ มศว 141 ทักษะการรู้สารเทศ ☐ มศว 142 วิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม

☐ มศว 144 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ☐ มศว 151 การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์

ส่วนที่ 2 อัตลักษณ์นิสิต มศว

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ และเลือกคำตอบที่ตรงตามความจริงที่ท่านปฏิบัติ ดังนี้

มากที่สุด (5)	หมายถึง ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติ ประมาณร้อยละ 81 ขึ้นไป
มาก (4)	หมายถึง ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติ ประมาณร้อยละ 61 – 80
ปานกลาง (3)	หมายถึง ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติ ประมาณร้อยละ 41 – 60
น้อย (2)	หมายถึง ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติ ประมาณร้อยละ 21 – 40
น้อยที่สุด (1)	หมายถึง ตรงกับพฤติกรรมที่ท่านปฏิบัติ ประมาณไม่เกินร้อยละ 20

หลังจากการเรียนวิชา มศว 151	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
1. ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้พูด ฟัง อ่าน หรือเขียนเพื่อให้ตนเองได้รับความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ					
2. ข้าพเจ้าไม่รู้สึกเบื่อที่ต้องติดตามฟัง อ่าน หรือหาความรู้เพิ่มเติม					
3. ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกที่ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากการฟังบรรยายแต่ละครั้ง					
4. ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างส่วนใหญ่เพื่อหาความรู้เพิ่มเติมนอกเวลาเรียน					
5. เมื่อสงสัยหรืออยากรู้ ข้าพเจ้าจะเร่งรีบไปค้นคว้าเพิ่มเติม					
6. สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวข้าพเจ้า (เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี เพื่อนๆ เป็นต้น) ทำให้ข้าพเจ้าต้องปรับเปลี่ยนตนเองให้เหมาะสม					
7. เพื่อให้ง่ายต่อการพิจารณาและตัดสินใจ ข้าพเจ้าจะแยกปัญหาหลักและปัญหาย่อยออกจากกัน					
8. ข้าพเจ้าสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหามากกว่าหนึ่งทางเลือกแล้วตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุด					
9. ข้าพเจ้าชอบใช้เวลาเพื่อคิดค้นหาแนวทางหรือวิธีการใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงงานหรือสิ่งต่างๆ					
10. ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้ครุ่นคิดทบทวนเพื่อการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีกว่าเดิม					
11. ข้าพเจ้าไม่ละเลยที่จะนำเหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ซึ่งได้พบหรือเห็นว่าไม่ดีมาพิจารณาปรับปรุง					
12. ก่อนใช้จ่ายเงินเพื่อการบริโภค ข้าพเจ้าจะเปรียบเทียบความเหมาะสมของคุณค่าสินค้ากับราคา					
13. ข้าพเจ้าไม่ละทิ้งงานที่ได้รับมอบหมายแม้จะมีความยากหรือลำบากเพียงใดก็ตาม					
14. แม้งานมีอุปสรรคมาก ข้าพเจ้าจะพยายามทำจนบรรลุผลสำเร็จ					
15. เมื่อได้รับมอบหมายงาน ข้าพเจ้าทุ่มเทและให้ความสนใจในรายละเอียด เพื่อให้งานสมบูรณ์ที่สุด					
16. เมื่อมีคนมาต่อว่าหรือแสดงความคิดเห็นไม่ดีเกี่ยวกับงาน ข้าพเจ้าอดทนและสู้ทำต่อไป					
17. เมื่อมีคนชมว่าข้าพเจ้าเป็นคนเก่งและดี ข้าพเจ้าไม่หลงคำชมและยังคงมุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้น					
18. ข้าพเจ้าเห็นว่าอุปสรรคที่ได้พบทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสได้ฝึกฝนตนเองมากยิ่งขึ้น					
19. เมื่อวิธีการที่ใช้ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหา ข้าพเจ้าไม่ละทิ้งปัญหาและพยายามหาวิธีการใหม่มาแก้ไข					
20. ข้าพเจ้านิยมชมชอบเมื่อพบเห็นผู้อื่นพูดคุยกับพ่อแม่ อาจารย์ หรือผู้ใหญ่อย่างสุภาพ					
21. ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการดีมากที่สังคมไทยให้ความสำคัญกับเรื่องการเคารพผู้อาวุโส					
22. ข้าพเจ้าปิดเสียงเรียกโทรศัพท์มือถือทุกครั้งที่เข้าห้องสมุด					
23. หลังจากใช้อุปกรณ์ต่างๆ ในมหาวิทยาลัย ข้าพเจ้าจะเก็บไว้ในที่เดิมหรือที่มหาวิทยาลัยจัดไว้ให้					
24. ข้าพเจ้าปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดในการใช้วัสดุอุปกรณ์ เช่น คอมพิวเตอร์ ลิฟต์ ห้องน้ำ เป็นต้น					
25. ข้าพเจ้าช่วยปิดไฟ และเครื่องปรับอากาศเมื่อออกจากห้องเรียน					
26. เมื่อพบเห็นอุปกรณ์หรือวัสดุในห้องเรียน/หอพักชำรุด ข้าพเจ้าจะแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					
27. ข้าพเจ้าไม่ซื้ออาหารหรือขนมมารับประทานในห้องเรียนหรือห้องสมุด					
28. เมื่อพบเห็นขยะในห้องเรียน ข้าพเจ้าเก็บไปทิ้งในถังขยะ					

หลังจากการเรียนวิชา มศว 151	ระดับพฤติกรรม				
	5	4	3	2	1
29. เมื่อใช้บริการร้านอาหาร ห้องสมุด ลิฟต์ หรือห้องน้ำ ข้าพเจ้าจะเข้าแถวตามคิว					
30. เมื่อต้องการแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าจะพูดให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					
31. ข้าพเจ้าสอนและแนะนำความรู้ในสิ่งที่เรียนรู้มาให้แก่เพื่อน รุ่นน้องหรือบุคคลอื่นที่ต้องการ					
32. ในขณะรับฟังผู้อื่น ข้าพเจ้าตั้งใจฟังและคิดตามเรื่องราวเหล่านั้นจนกว่าผู้พูดจะพูดจบ					
33. ในการฟังเรื่องราวต่างๆ ข้าพเจ้าสามารถลำดับเหตุการณ์ที่ได้รับฟัง					
34. ข้าพเจ้าสรุปสาระสำคัญของเรื่องราวที่ได้รับฟังทุกครั้ง					
35. เรื่องราวที่ข้าพเจ้ารับฟังจากบุคคลอื่นประกอบด้วยความจริง ความเท็จ และความคิดเห็น					
36. ข้าพเจ้าสามารถสรุปเนื้อหาสาระ และองค์ประกอบต่างๆ ของสิ่งที่อ่านได้อย่างครอบคลุม					
37. เมื่อข้าพเจ้าอ่านหนังสือไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าจะค้นหาหนังสือหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ เพิ่มเติม					
38. นอกจากอ่านหนังสือแล้ว ข้าพเจ้ายังติดตามเรื่องราวที่เป็นประโยชน์จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย					
39. ข้าพเจ้านำเรื่องที่ได้อ่านจากแหล่งต่างๆ มาพิจารณาเปรียบเทียบจนมั่นใจว่าถูกต้องเชื่อถือได้					
40. ข้าพเจ้าชอบบันทึกเรื่องราวที่สนใจผ่านสื่อต่างๆ เช่น สมุดบันทึก Face book Web blogเป็นต้น					
41. ข้าพเจ้าแลกเปลี่ยนความรู้หรือพูดคุยเรื่องต่างๆ กับบุคคลอื่นด้วยความยินดี					
42. ข้าพเจ้ายิ้มหรือแสดงความเคารพเพื่อทักทายบุคคลที่ข้าพเจ้ารู้จัก					
43. การแต่งกายไม่ถูกระเบียบของมหาวิทยาลัย ทำให้รู้สึกไม่มั่นใจเมื่อมามหาวิทยาลัย					
44. ข้าพเจ้าไม่มั่นใจหากไม่ได้ตรวจสอบความเรียบร้อยของเสื้อผ้าและทรงผมก่อนออกจากบ้าน					
45. ข้าพเจ้าไม่ชอบเมื่อเห็นการแต่งกายไม่สุภาพในวัดหรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์					
46. ข้าพเจ้ารู้สึกแย่เมื่อเห็นนิสิตแสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น กอด จูบ ในมหาวิทยาลัย					
47. ข้าพเจ้ามีความสุขที่ได้ใช้ชีวิตประจำวันในมหาวิทยาลัย					
48. ข้าพเจ้าโชคดีที่มีเพื่อนและบุคคลรอบข้างที่เป็นคนดีน่าคบหา					
49. ข้าพเจ้ามีความพร้อมในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข					
50. ข้าพเจ้าสามารถใช้ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยในการทำงานต่างๆ					

ผู้วิจัย

1. อาจารย์จิตต์ภิญญา ชุมสาย ณ อยุธยา
สังกัด สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. อาจารย์นฤภัทร ตั้งมั่นคงวรกูล
สังกัด สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์ศิริมา สุขเกษม
สังกัด สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. อาจารย์กล้าหาญ ณ น่าน
สังกัด สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. อาจารย์กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว
สังกัด สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ